

POROČILO O REZULTATIH (ERGONOMSKIH) OCEN ZA FRIZERJE

Prof. dr. Simona Šarotar Žižek

Ljubljana, 30. junij 2026

KAZALO

POVZETEK	5
UVOD	6
SPLOŠNE ZNAČILNOSTI DELA	7
ZNAČILNOSTI FRIZERSKEGA SALONA	10
VELIKOST OZ. KVADRATURA DELOVNEGA PROSTORA OZ FRIZERSKEGA SALONA	11
ŠTEVILO FRIZERSKIH STOLOV V FRIZERSKEM SALONU	12
VRSTA OGREVANJA V FRIZERSKEM SALONU	13
VSTOP V FRIZERSKI SALON	14
HLAJENJE V FRIZERSKEM SALONU	16
BLIŽINA SANITARIJ	17
KOSTNO-MIŠIČNA OBOLENJA	18
INTENZIVNOST DELA IN OPERATIVNE OBREMENITVE V FRIZERSKI DEJAVNOSTI	21
FIZIČNA TVEGANJA	24
KEMIČNA TVEGANJA	30
BIOLOŠKA TVEGANJA	37
ERGONOMSKA TVEGANJA	42
ORGANIZACIJSKA TVEGANJA	47
PSIHOSOCIALNA TVEGANJA	51
UPORABA OSEBNE VAROVALNE OPREME	56
ZAKLJUČEK	61

KAZALO TABEL

Tabela 1: povprečna količina časa v dnevu namenjena striženju	7
Tabela 2: povprečna količina časa v dnevu namenjena feniranju/oblikovanju	8
Tabela 3: povprečna količina časa v dnevu namenjena barvanju/razbarvanju	8
Tabela 4: povprečna količina časa v dnevu namenjena pranju v umivalniku	9
Tabela 5: povprečna količina časa v dnevu namenjena drugim opravilom	9
Tabela 6: Kvadratura frizerskega salona (m ²)	11
Tabela 7: število frizerskih stolov v frizerskem salonu	12
Tabela 8: vrsta ogrevanja v frizerskem salonu	13
Tabela 9: vrsta ogrevanja v frizerskem salonu - drugo	14
Tabela 10: Vstop v salon	14

Tabela 11: Vstop v salon - drugo	15
Tabela 12: Vrsta hlajenja v frizerskem salonu	16
Tabela 13: Vrsta hlajenja v frizerskem salonu - drugo	16
Tabela 14: bližina sanitarij	17
Tabela 15: Odsotnost dela zaradi mišično-kostnih obolenj v zadnjih 12 mesecih	19
Tabela 16: Odsotnost dela zaradi mišično-kostnih obolenj v zadnjih 12 mesecih v dnevih	20
Tabela 17: Na dan običajno oskrbim več kot 8 strank	21
Tabela 18: Barvanje ali razbarvanje izvajam vsaj 1x dnevno	22
Tabela 19: Fen uporabljam večkrat dnevno (npr. 24x ali več)	22
Tabela 20: Pri delu več ur zapored nimam možnosti sedenja ali razbremenitve	22
Tabela 21: Delovni dan pogosto presega 8 ur	23
Tabela 22: Pri delu dnevno uporabljam vroče pripomočke	23
Tabela 23: V salonu pogosto delamo s spreji/aerosoli	24
Tabela 24: V zadnjih 12 mesecih je pri delu prišlo do vsaj enega incidenta	24
Tabela 25: Tla so pogosto mokra ali posuta z lasmi/izdelki.	25
Tabela 26: Na prehodih so pogosto ovire (kablove, škatle)	26
Tabela 27: Električne naprave/kable so obrabljeni ali neugodno napeljeni.	26
Tabela 28: Dolgotrajno stanje brez možnosti sedenja	27
Tabela 29: Vroče naprave odlagam tako, da obstaja možnost opeklin.	27
Tabela 30: Razsvetljava je nezadostna ali povzroča bleščanje.	28
Tabela 31: Hrup (feni, glasba) otežuje komunikacijo.	29
Tabela 32: Mikroklima je neprijetna.	29
Tabela 33: Pri barvanju/razbarvanju vdihavam hlape ali prah zaradi neustreznega zračenja.	31
Tabela 34: Pri mešanju/nanašanju barv, oksidantov ali drugih pripravkov pride do stika s kožo	32
Tabela 35: Aerosole uporabljam v prostoru, kjer se meglica/vonj zadržuje	32
Tabela 36: Pri čiščenju uporabljam močnejša čistila/razkužila	33
Tabela 37: Kemikalije se shranjujejo ali prelivajo v neoznačeno/neoriginalno embalažo	33
Tabela 38: Zaznavam draženje oči/kože/dihal, ki ga povezujem z izdelki ali kemikalijami pri delu.	34
Tabela 39: Razlitja kemikalij/izdelkov se ne sanirajo takoj ali ne na varen način	35
Tabela 40: Odpadne kemikalije se odlagajo neurejeno ali brez jasnega postopka. ...	35
Tabela 41: Ob uvajanju novih izdelkov nimam jasnih navodil za varno uporabo	36
Tabela 42: Pri delu se mi pojavijo ureznine/odrgnine ali pride do stika s krvjo	38
Tabela 43: Pripomočkov ne razkužim dosledno med strankami	38
Tabela 44: Brisače/ogrinjala se včasih uporabijo pri več strankah brez ustrezne zamenjave/pranja.	39
Tabela 45: Pri strankah opazim znake okužb in storitev izvedem brez dodatnih ukrepov.	40
Tabela 46: Odpadke odlagam v odprte koše ali brez pokrova	40

Tabela 47: Umivanje/razkuževanje rok pred/po stranki izvajam dosledno	41
Tabela 48: Delam stoje več kot 2 uri skupaj brez možnosti razbremenitve	42
Tabela 49: Pri striženju/feniranju so moje roke nad nivojem ramen	43
Tabela 50: Pri pranju las se sklanjam ali zasukam trup zaradi neustreznih višin	43
Tabela 51: Obremenjujem zapestja ali izvajam močan stisk	44
Tabela 52: Večino dneva izvajam ponavljajoče gibe brez zadostne rotacije nalog ...	45
Tabela 53: Delovna višina je neprimerna in je ne morem dobro nastaviti	45
Tabela 54: Prenašam težje predmete brez pomoči ali pripomočkov	46
Tabela 55: Po delu pogosto čutim bolečine/otrdelost v vratu, ramenih, križu ali zapestjih	46
Tabela 56: Odmori se izpuščajo ali so prekratki	48
Tabela 57: Delovni dan vključuje nadure ali previsoko tedensko obremenitev	48
Tabela 58: Postopki čiščenja/razkuževanja niso jasni ali se jih ne držimo dosledno	49
Tabela 59: Usposabljanje za varno delo je redko	49
Tabela 60: Usposabljanje za varno delo je neustrezno	50
Tabela 54: Usposabljanje za varno delo je neustrezno	51
Tabela 62: Delam pod časovnim pritiskom	52
Tabela 63: Srečujem se z zahtevnimi/nespoštljivimi strankami brez jasne podpore .	53
Tabela 64: Doživljam stres zaradi nerealnih pričakovanj	53
Tabela 65: Imam malo vpliva na razpored, tempo ali trajanje storitev	54
Tabela 66: Po delu se težko odklopim; napetost ali utrujenost pogosto vztraja	55
Tabela 67: V delovnem okolju se pojavljajo konflikti ali slaba komunikacija	55
Tabela 68: Pri delu s kemikalijami ne uporabljam zaščitnih rokavic	57
Tabela 69: Rokavice so pogosto neustrezne, zato jih ne nosim dosledno ali jih ne menjam pravočasno.	57
Tabela 70: Pri uporabi aerosolov ali ob izrazitih hlapih ne uporabljam zaščite dihal .	58
Tabela 71: Pri mešanju/nanašanju obstaja možnost škropljenja, a ne uporabljam zaščite za oči/obraza	59
Tabela 72: Ne uporabljam zaščitne delovne obleke/predpasnika ali je pogosto prepojena z raznimi sredstvi	59
Tabela 73: Obutev ni protizdrsna ali ni zaprta	60

POVZETEK

Celostna analiza tveganj v delovnem okolju jasno kaže, da je osnovni sistem varnosti in zdravja pri delu v veliki meri vzpostavljen, vendar njegova učinkovitost ni popolna zaradi nedoslednega izvajanja v praksi. V večini obravnavanih področij – od kemičnih in bioloških do ergonomskih ter organizacijskih tveganj – se ponavlja enak vzorec: formalni pogoji, oprema in pravila obstajajo, vendar se pri dejanskem delu pogosto prilagajajo trenutnim okoliščinam, delovnemu tempu ali ustaljenim navadam zaposlenih. Ta razkorak med predpisanim in izvedenim predstavlja ključno sistemsko slabost.

Najbolj izrazita tveganja so povezana z ergonomijo dela, kjer gre za stalno prisotne obremenitve, kot so prisilne drže, dvigovanje bremen in delo nad višino ramen. Te obremenitve niso občasne, temveč sestavni del delovnega procesa, kar pomeni, da imajo kumulativen učinek na mišično-skeletni sistem. Posledično se pri zaposlenih že pojavljajo bolečine in druge zdravstvene težave, kar potrjuje, da tveganja niso zgolj potencialna, temveč že dejansko vplivajo na zdravje.

Pomembno skupino tveganj predstavljajo tudi organizacijski dejavniki, kot so časovni pritiski, opravljanje več nalog hkrati ter neenotna praksa odmorov. Ti dejavniki neposredno vplivajo na vedenje zaposlenih, saj v določenih situacijah varnostni postopki postanejo sekundarnega pomena. Organizacija dela tako ni le logistično vprašanje, temveč eden ključnih elementov zagotavljanja varnosti.

Posebno vlogo imajo vedenjska tveganja, predvsem na področju uporabe osebne varovalne opreme. Analiza kaže, da oprema večinoma je na voljo in ustrezna, vendar se ne uporablja dosledno. Podoben vzorec se kaže tudi pri spoštovanju varnostnih pravil, kjer pomemben delež zaposlenih priznava, da se ta kršijo zaradi ustaljenih praks. To potrjuje, da je varnostna kultura še vedno nezadostno utrjena.

Kemična in fizična tveganja so prav tako prisotna, predvsem v obliki izpostavljenosti hlapom, aerosolom, hrupu in neustreznim mikroklimatskim pogojem. Čeprav posamezno morda niso vedno izrazito intenzivna, njihova pogosta pojavnost pomeni pomemben kumulativni vpliv na zdravje zaposlenih. Biološka tveganja so sicer manj izrazita, vendar ostajajo relevantna predvsem zaradi nedoslednega izvajanja higienskih praks.

Ključna ugotovitev celotne analize je, da največje tveganje ne izhaja iz posameznega dejavnika, temveč iz njihove kombinacije. Sočasna prisotnost več obremenitev – na primer prisilne drže, časovnega pritiska in neuporabe zaščitne opreme – povzroča sinergijski učinek, ki bistveno povečuje verjetnost poškodb in zdravstvenih težav.

Na podlagi teh ugotovitev je za učinkovito obvladovanje tveganj nujen celosten pristop. Ta mora vključevati tehnične ukrepe, kot so izboljšanje prezračevanja, uporaba ergonomskih pripomočkov in mehanskih sredstev za dvigovanje, ter organizacijske spremembe, kot so boljše načrtovanje dela, omejevanje časovnih pritiskov in

sistematična uvedba odmorov. Poseben poudarek pa mora biti na vedenjskih ukrepih, kot so redna praktična usposabljanja, krepitev varnostne kulture in dosledno spremljanje uporabe osebne varovalne opreme.

Strokovna izhodišča za tak pristop temeljijo na načelih hierarhije nadzora tveganj, ergonomije dela ter upravljanja človeškega faktorja, ki poudarjajo, da je dolgoročno varnost mogoče zagotoviti le z usklajenim delovanjem tehničnih, organizacijskih in vedenjskih ukrepov. Celotna analiza tako potrjuje, da je za izboljšanje varnosti ključno zmanjšanje razkoraka med formalno urejenostjo sistema in dejansko delovno prakso.

UVOD

Pričujoče poročilo predstavlja celovito analizo tveganj v avtomehaničnih delavnicah, s poudarkom na prepoznavanju ključnih dejavnikov, ki vplivajo na varnost in zdravje zaposlenih pri delu. Namen poročila je sistematično ovrednotiti prisotnost posameznih vrst tveganj ter na podlagi pridobljenih podatkov oblikovati strokovno utemeljene ugotovitve in priporočila za njihovo obvladovanje.

Struktura poročila je zasnovana po vsebinskih sklopih tveganj, ki zajemajo glavne dimenzije delovnega okolja. Najprej so obravnavana tveganja, povezana z značilnostmi dela in organizacijo delovnih procesov, sledijo mehanska, fizikalna, kemična in biološka tveganja. Posebna poglavja so namenjena ergonomskim obremenitvam ter tveganjem, povezanim z organizacijo dela. V zaključnem delu so analizirani še sistemski vidiki varnosti, kot so usposobljenost zaposlenih, razpoložljivost in uporaba osebne varovalne opreme ter spoštovanje varnostnih pravil. Vsak sklop vključuje predstavitev rezultatov, njihovo interpretacijo ter identifikacijo ključnih tveganj.

Teoretična izhodišča poročila temeljijo na sodobnih pristopih k upravljanju varnosti in zdravja pri delu, ki poudarjajo celosten in sistemski pristop. Osrednje izhodišče predstavlja hierarhija nadzora tveganj, ki določa prednostni vrstni red ukrepov – od odprave tveganja na izvoru, preko tehničnih in organizacijskih rešitev, do uporabe osebne varovalne opreme kot zadnje linije zaščite. Pomemben koncept predstavlja tudi ergonomija dela, ki obravnava prilagajanje delovnih pogojev človeku z namenom zmanjševanja fizičnih obremenitev in preprečevanja mišično-skeletnih obolenj.

Poleg tega poročilo upošteva tudi vidik človeškega faktorja in varnostne kulture, ki poudarja, da formalno vzpostavljeni sistemi varnosti sami po sebi niso dovolj, če niso podprti z ustreznim vedenjem zaposlenih in organizacijsko prakso. V tem kontekstu so posebej pomembni dejavniki, kot so časovni pritiski, delovne navade, usposobljenost ter odnos do varnostnih pravil.

Na podlagi teh izhodišč poročilo ne obravnava tveganj zgolj kot posamezne izolirane pojave, temveč kot medsebojno povezane dejavnike, ki skupaj oblikujejo dejansko raven varnosti v delovnem okolju. Takšen pristop omogoča bolj realno oceno stanja ter

predstavlja osnovo za oblikovanje učinkovitih in ciljno usmerjenih ukrepov za izboljšanje varnosti in zdravja pri delu.

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI DELA

Prvo poglavje obravnava osnovne značilnosti dela v frizerski dejavnosti z vidika časovne razporeditve posameznih delovnih opravil. Analiza je usmerjena v razumevanje, katera opravila predstavljajo jedro delovnega dne ter kakšna je njihova časovna intenzivnost.

Časovna struktura dela predstavlja pomembno izhodišče za oceno delovnih obremenitev, saj neposredno vpliva na stopnjo ponavljajočih se gibov, trajanje statičnih drž ter skupno fizično in psihofizično obremenitev zaposlenih. Poseben pomen ima pri prepoznavanju ergonomskih tveganj, saj dolgotrajno izvajanje posameznih aktivnosti pogosto vodi v kumulativne obremenitve mišično-skeletnega sistema.

Namen tega sklopa je zato ugotoviti, koliko časa zaposleni namenijo posameznim ključnim opravilom ter na tej podlagi opredeliti strukturo delovnega dne in potencialne vire obremenitev.

Respondente smo prosili, da so ocenili koliko časa v povprečnem delovnem dnevu namenijo posameznim delovnim opravilom.

Analiza se najprej osredotoča na striženje kot osrednjo in najpogosteje izvajano delovno aktivnost.

a) Striženje

Tabela 1: Povprečen čas v dnevu, namenjen striženju

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
manj kot 1 ura	5	8,5	8,5
1–2 uri	8	13,6	22,0
2–4 ure	29	49,2	71,2
več kot 4 ure	17	28,8	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v Tabeli 1 kažejo, da je striženje osrednja delovna aktivnost. Skoraj polovica anketirancev (49,2 %) temu opravilu nameni med 2 in 4 ure dnevno, dodatnih 28,8 % pa več kot 4 ure. Skupno tako kar 78,0 % zaposlenih striže več kot 2 uri dnevno. Manjši delež (22,0 %) temu opravilu nameni do 2 uri. To kaže na visoko ponavljajočo in dolgotrajno obremenitev zgornjih okončin ter statične drže, kar predstavlja pomembno ergonomsko tveganje.

V nadaljevanju je obravnavano feniranje in oblikovanje, ki predstavljata pomemben del vsakodnevnega dela in vključujeta specifične fizične obremenitve. Posebej nas je zanimala kolikor je to delo prisotno.

b) Feniranje/oblikovanje

Tabela 2: Povprečen čas v dnevu namenjena feniranju/oblikovanju

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
manj kot 1 ura	9	15,3	15,3
1–2 uri	13	22,0	37,3
2–4 ure	25	42,4	79,7
več kot 4 ure	12	20,3	100,0
Skupaj	59	100,0	

Podatki v Tabeli 2 kažejo nekoliko bolj razpršeno porazdelitev, vendar še vedno jasno prevladuje delo v razponu 2–4 ure (42,4 %). Dodatnih 20,3 % zaposlenih temu opravilu nameni več kot 4 ure, kar pomeni, da 62,7 % zaposlenih fenira ali oblikuje lase več kot 2 uri dnevno. Manj kot 2 uri temu opravilu nameni 37,3 % anketirancev. Gre za delo, ki vključuje statične obremenitve rok in ramen ter uporabo toplote, kar dodatno povečuje fizično obremenitev.

Naslednji sklop analize zajema barvanje in razbarvanje las, kjer se poleg časovne obremenitve pojavljajo tudi dodatni dejavniki, povezani z izpostavljenostjo kemikalijam.

b) barvanje/razbarvanje

Tabela 3: Povprečen čas v dnevu namenjena barvanju/razbarvanju

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
manj kot 1 ura	1	1,7	1,7
1–2 uri	22	37,3	39,0
2–4 ure	25	42,4	81,4
več kot 4 ure	11	18,6	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v Tabeli 3 kažejo, da je barvanje prav tako časovno intenzivno opravilo. Največji delež zaposlenih (42,4 %) temu nameni 2–4 ure dnevno, 18,6 % pa več kot 4 ure. Skupno tako 61,0 % zaposlenih opravlja barvanje več kot 2 uri dnevno. Zanimivo je, da je delež tistih, ki temu opravilu namenijo manj kot 1 uro, zanemarljiv (1,7 %), kar potrjuje, da gre za rutinsko in redno aktivnost. Poleg ergonomske obremenitve je tukaj prisotno tudi kemično tveganje.

Posebej je analizirano pranje las, ki časovno sicer predstavlja manjši delež, vendar vključuje značilne prisilne drže in specifične obremenitve.

c) pranje v umivalniku

Tabela 4: Povprečen čas v dnevu namenjena pranju v umivalniku

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
manj kot 1 ura	30	50,8	51,7
1–2 uri	17	28,8	81,0
2–4 ure	6	10,2	91,4
več kot 4 ure	5	8,5	100,0
Ni odgovoril	1	1,7	
Skupaj	59	100,0	

Tabela 4 kaže drugačen vzorec kot prejšnje aktivnosti. Več kot polovica anketirancev (50,8 %) pranju nameni manj kot 1 uro dnevno, dodatnih 28,8 % pa 1–2 uri. To pomeni, da skoraj 80 % zaposlenih to opravilo izvaja relativno kratek čas. Le manjši delež (18,7 %) presega 2 uri dnevno. Kljub krajšemu času pa je treba upoštevati specifično obremenitev (prisilna drža, sklon, stik z vodo), ki lahko predstavlja pomembno tveganje.

Zaključno so obravnavana še druga, dopolnilna opravila, ki sicer ne predstavljajo osrednjega dela delovnega dne, vendar dopolnjujejo celotno sliko delovne obremenitve.

d) drugo

Tabela 5: Povprečen čas v dnevu namenjena drugim opravilom

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
manj kot 1 ura	8	13,6	47,1
1–2 uri	4	6,8	70,6
2–4 ure	3	5,1	88,2
več kot 4 ure	2	3,4	100,0
Ni odgovoril	17	28,8	
Skupaj	42	71,2	

Podatki v Tabeli 5 so manj zanesljivi zaradi visokega deleža neodgovorjenih vprašanj (28,8 %). Med tistimi, ki so odgovorili, največ zaposlenih (13,6 %) navaja manj kot 1 uro dnevno, sledijo manjši deleži pri daljših časih. To kaže, da so druga opravila manj časovno obremenjujoča in verjetno bolj razpršena. Zaradi manjkajočih podatkov pa je interpretacija omejena in ne omogoča jasnih zaključkov o dejanski obremenitvi.

Splošna interpretacija o značilnosti dela

Rezultati kažejo, da je delo v frizerski dejavnosti izrazito intenzivno in časovno koncentrirano v nekaj ključnih opravilih, predvsem striženju, feniranju/oblikovanju in barvanju. Ta tri opravila predstavljajo jedro delovnega dne, saj večina zaposlenih vsaj dvema od njih namenja več kot 2 uri dnevno. Striženje izstopa kot najbolj dominantna aktivnost, kjer skoraj 80 % zaposlenih presega 2 uri dnevno, podobno pa velja tudi za feniranje (62,7 %) in barvanje (61,0 %). To kaže na visoko stopnjo ponavljajočih se gibov, statičnih obremenitev in dolgotrajnih prisilnih drž.

Posebnost dela je tudi kumulacija obremenitev – posameznik ne opravlja le ene aktivnosti, temveč kombinacijo več fizično zahtevnih opravil znotraj istega delovnega dne. To pomeni, da se obremenitve ne le ponavljajo, ampak tudi seštevajo (npr. roke, ramena, zapestja), kar bistveno povečuje tveganje za mišično-kostne težave.

Pranje v umivalniku predstavlja manjši časovni delež, saj skoraj 80 % zaposlenih temu opravilu nameni do 2 uri dnevno. Kljub temu gre za specifično obremenitev zaradi sklona, statične drže in stika z vodo, kar pomeni, da časovna krajina ne odraža nujno tudi dejanske obremenitve.

Druga opravila imajo manjši pomen v strukturi delovnega dne, vendar je njihova interpretacija omejena zaradi večjega deleža manjkajočih odgovorov. Kljub temu je mogoče sklepati, da ne predstavljajo ključnega vira obremenitev.

Delo je izrazito repetitivno, statično in kumulativno obremenjujoče, pri čemer se več glavnih aktivnosti izvaja več ur dnevno, pogosto v kombinaciji, kar ustvarja visoko skupno ergonomsko obremenitev.

ZNAČILNOSTI FRIZERSKEGA SALONA

To poglavje obravnava ključne značilnosti frizerskih salonov z vidika prostorskih pogojev, organizacije dela in tehnične opremljenosti. Analiza zajema velikost delovnega prostora, število delovnih mest, način ogrevanja in hlajenja, dostopnost salona ter osnovne higienske pogoje.

Fizične značilnosti delovnega okolja predstavljajo pomemben okvir, znotraj katerega se izvaja delo. Velikost prostora, razporeditev opreme in število zaposlenih neposredno vplivajo na gibanje, ergonomijo, organizacijo dela ter interakcijo med zaposlenimi. Hkrati tehnični sistemi, kot so ogrevanje in hlajenje, določajo mikroklimatske pogoje, ki vplivajo na počutje, učinkovitost in dolgoročno zdravje zaposlenih.

Namen tega sklopa je opredeliti tipične značilnosti frizerskih salonov ter ugotoviti, v kolikšni meri prostorski in organizacijski dejavniki vplivajo na delovne pogoje. Poseben

poudarek je na prepoznavanju vzorcev, ki lahko predstavljajo potencialne omejitve ali prednosti pri izvajanju dela.

Analiza se najprej osredotoča na velikost delovnega prostora, ki predstavlja osnovni okvir za organizacijo dela in razporeditev delovnih mest.

VELIKOST OZ. KVADRATURA DELOVNEGA PROSTORA OZ FRIZERSKEGA SALONA

Respondenti so podali informacijo o kvadraturi delovnega prostora oz. frizerskega salona (m²).

Tabela 6: Kvadratura frizerskega salona (m²)

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
16	1	1,7	1,7
18	1	1,7	3,4
20	5	8,5	11,9
25	6	10,2	22,0
26	1	1,7	23,7
28	1	1,7	25,4
30	6	10,2	35,6
33	1	1,7	37,3
35	2	3,4	40,7
36	2	3,4	44,1
40	10	16,9	61,0
43	2	3,4	64,4
45	1	1,7	66,1
46	1	1,7	67,8
48	1	1,7	69,5
50	6	10,2	79,7
60	2	3,4	83,1
65	1	1,7	84,7
76	1	1,7	86,4
80	2	3,4	89,8
85	1	1,7	91,5
100	2	3,4	94,9
105	1	1,7	96,6
120	1	1,7	98,3
853	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo precej razpršeno porazdelitev velikosti delovnih prostorov, kar odraža raznolikost frizerske dejavnosti – od manjših lokalov do večjih salonov. Kljub tej razpršenosti pa je mogoče prepoznati jasne koncentracije.

Največji delež salonov se nahaja v srednjem razponu velikosti. Najpogosteje navedena kvadratura je 40 m² (16,9 %), sledijo saloni velikosti 25 m², 30 m² in 50 m² (vsak po 10,2 %). Če združimo vrednosti, vidimo, da se večina salonov nahaja približno med 20 m² in 50 m², kar predstavlja prevladujoč tip delovnega okolja.

Manjši saloni (do približno 25 m²) so prisotni, vendar v manjšem deležu, kar kaže na omejene prostorske pogoje pri delu, ki lahko vplivajo na gibanje, organizacijo dela in ergonomijo. Na drugi strani se pojavljajo tudi večji saloni (nad 60 m²), vendar so ti redkejši in predstavljajo manjšino. Večina frizerskih salonov deluje v srednje velikih prostorih, kjer je prostor omejen, vendar ne minimalen, kar pomeni, da lahko organizacija dela in razporeditev opreme pomembno vplivata na delovne pogoje.

V nadaljevanju je obravnavano število frizerskih stolov kot neposreden pokazatelj velikosti tima in intenzivnosti delovnega procesa.

ŠTEVILO FRIZERSKIH STOLOV V FRIZERSKEM SALONU

Respondenti so podali informacijo o številu frizerskih stolov v vašem frizerskem salonu.

Tabela 7: Število frizerskih stolov v frizerskem salonu

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1	2	3,4	3,4
2	20	33,9	37,3
3	22	37,3	74,6
4	8	13,6	88,1
5	2	3,4	91,5
6	2	3,4	94,9
7	1	1,7	96,6
8	1	1,7	98,3
10	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Iz Tabele 7 lahko razberemo, da v panogi izrazito prevladujejo manjši do srednje veliki saloni. Največji delež salonov ima 3 stole (37,3 %), zelo blizu pa so tudi saloni z 2 stoloma (33,9 %). Skupaj tako kar 71,2 % vseh salonov razpolaga z 2 ali 3 delovnimi mesti, kar jasno kaže na prevlado manjših organizacijskih enot.

Saloni s 4 stoli predstavljajo dodatnih 13,6 %, kar pomeni, da ima velika večina (84,8 %) salonov do največ 4 stole. Večji saloni z 5 ali več stoli so redki in skupaj predstavljajo manjši delež, posamezni primeri (7, 8 ali 10 stolov) pa so izrazito posamični.

Število stolov neposredno odraža velikost tima, intenzivnost dela in organizacijo delovnega procesa. Manjši saloni pomenijo večjo večopravnost posameznika, manj možnosti za specializacijo ter večjo fizično in časovno obremenitev na posameznega zaposlenega. Hkrati pa omejeno število delovnih mest lahko pomeni tudi bolj omejen prostor, večjo bližino med delovnimi postajami in večjo potrebo po učinkoviti organizaciji dela.

Sledi vpogled v načine ogrevanja, ki pomembno vplivajo na mikroklimatske pogoje in udobje pri delu.

VRSTA OGREVANJA V FRIZERSKEM SALONU

Za opredelitev tveganj je pomembna tudi vrsta ogrevanja v frizerskem salonu.

Tabela 8: Vrsta ogrevanja v frizerskem salonu

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
Centralna kurjava	1	1,7	1,7
Toplotna črpalka	2	3,4	5,1
IR paneli	56	94,9	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v Tabeli 8 kažejo izrazito enotno sliko glede načina ogrevanja. Velika večina salonov uporablja IR panele (94,9 %), medtem ko so druge oblike ogrevanja prisotne le marginalno (toplotna črpalka 3,4 %, centralna kurjava 1,7 %). Takšna koncentracija kaže na močno prevlado enega tipa tehnologije, kar lahko odraža bodisi stroškovno učinkovitost bodisi enostavnost namestitve v manjših prostorih.

Z vidika delovnih pogojev to pomeni relativno homogeno toplotno okolje, vendar IR ogrevanje lahko ustvarja lokalizirane toplotne učinke, kar lahko vpliva na zaznavanje toplote in udobje pri delu.

Dopolnilno so analizirane še alternativne ali kombinirane rešitve ogrevanja, ki odražajo prilagoditve specifičnim pogojem.

Tabela 9: Vrsta ogrevanja v frizerskem salonu - drugo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
-2	45	76,3	76,3
Elektrika	1	1,7	78,0
Klima	10	17,0	94,9
Klima in peči na električno	1	1,7	96,6
Oljni radiator	1	1,7	98,3
Toplovod	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Podatki v Tabeli 9 so delno omejeni, saj večina anketirancev (76,3 %) ni podala dodatnega odgovora. Med preostalimi odgovori izstopa uporaba klimatskih naprav (skupno 17,0 % ob združitvi zapisov "klima" in "Klima"), kar kaže na kombinirano uporabo ogrevanja in hlajenja.

Posamezni odgovori, kot so električno ogrevanje, oljni radiator ali toplovod, se pojavljajo posamično (vsak po 1,7 %), kar pomeni, da ne predstavljajo pomembnega systemskega vzorca. Prisotna je tudi kombinacija sistemov (npr. klima in električno ogrevanje), kar kaže na prilagajanje specifičnim prostorskim ali sezonskim potrebam.

Ogrevanje v frizerskih salonih je skoraj standardizirano na IR panele, medtem ko se alternativni ali dopolnilni sistemi pojavljajo le občasno in individualno, predvsem kot prilagoditev specifičnim pogojem dela.

Naslednji vidik zajema dostopnost salona, ki vpliva na logistiko dela ter izpostavljenost zunanjim dejavnikom.

VSTOP V FRIZERSKI SALON

Respondenti so se tudi opredelili glede vstopa v frizerski salon. Rezultati so v tabeli 10 in 11.

Tabela 10: Vstop v salon

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
Neposredno iz ulice	37	62,7	62,7
Preko hodnika/stavbe	11	18,6	81,4
Drugo	11	18,6	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v Tabeli 10 izpričujejo, da ima večina frizerskih salonov neposreden dostop iz ulice (62,7 %), kar pomeni visoko dostopnost za stranke in večjo izpostavljenost zunanjim vplivom (vreme, hrup, temperatura). Manjši delež salonov (18,6 %) ima vstop preko hodnika ali znotraj stavbe, kar lahko pomeni bolj nadzorovane pogoje vstopa.

Enak delež (18,6 %) predstavlja kategorija »drugo«, kar kaže na določeno raznolikost v načinih dostopa, ki odstopajo od tipičnih oblik. To potrjuje, da delovni pogoji niso povsem enotni in so odvisni od lokacije ter tipa objekta.

Podrobneje so predstavljene tudi manj tipične oblike dostopa, ki kažejo na raznolikost prostorskih rešitev.

Tabela 11: Vstop v salon - drugo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
-2	48	81,4	81,4
1 nad.	1	1,7	83,1
Iz atrija	1	1,7	84,7
Iz parkirišča po potki v salon	1	1,7	86,4
Iz parkirnega mesta	1	1,7	88,1
Iz ulice se zapelje na dvorišče parkirišča	1	1,7	89,8
Iz večjega parkirišča	1	1,7	91,5
med stavbami, od zunaj	1	1,7	93,2
podhod, ulica blizu	1	1,7	94,9
Stopnice	1	1,7	96,6
stopnišče iz parkirišča ob cesti	1	1,7	98,3
V hiši	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Podatki v Tabeli 11 kažejo, da večina anketirancev (81,4 %) ni podala dodatnega pojasnila, kar je pričakovano glede na strukturo prejšnje tabele. Med preostalimi odgovori so vsi načini vstopa zastopani posamično (vsak po 1,7 %), kar kaže na veliko razpršenost in odsotnost prevladujočega vzorca.

Opisani načini vstopa (npr. iz parkirišča, preko stopnic, iz atrija, z dvorišča) nakazujejo različne prostorske in arhitekturne rešitve. Nekateri med njimi vključujejo dodatne poti, višinske razlike ali prehode, kar lahko vpliva na dostopnost, logistiko dela in tudi varnost (npr. prenašanje opreme, gibanje zaposlenih).

Večina salonov ima neposreden vstop iz ulice, medtem ko alternativne oblike vstopa kažejo na prostorsko raznolikost, ki lahko vpliva na organizacijo dela, dostopnost in delovne pogoje.

Pomemben element delovnih pogojev predstavlja tudi način hlajenja, ki vpliva na uravnavanje temperature in kakovost delovnega okolja.

HLAJENJE V FRIZERSKEM SALONU

V tabeli 12 in 13 so mnenja respondentov glede vrste hlajenja v frizerskem salonu.

Tabela 12: Vrsta hlajenja v frizerskem salonu

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
Klima (hlajenje)	51	86,4	86,4
Naravno (okno)	6	10,2	96,6
Drugo:	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo zelo jasno prevlado klimatskih naprav kot osnovnega načina hlajenja. Kar 86,4 % salonov uporablja klimo, kar pomeni, da je hlajenje v veliki meri tehnično podprto in standardizirano. Manjši delež (10,2 %) se zanaša na naravno prezračevanje (okna), kar lahko pomeni večjo odvisnost od zunanjih vremenskih pogojev in manj nadzorovane mikroklimatske razmere.

Kategorija »drugo« (3,4 %) je zanemarljiva, kar dodatno potrjuje, da v praksi skoraj ni alternativnih sistemskih rešitev. Takšna struktura kaže na visoko stopnjo tehnološke prilagoditve delovnega okolja, kar je pomembno glede na toplotne obremenitve (feni, sušilniki, kemijski postopki).

Tabela 13: Vrsta hlajenja v frizerskem salonu - drugo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
-2	57	96,6	96,6
KLIMA+OKNO	1	1,7	98,3
Naravno prezračevalni sistem, klimatska naprava	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Iz Tabele 13 lahko razberemo, da večina anketirancev (96,6 %) ni podala dodatnega odgovora, kar je skladno z nizkim deležem kategorije »drugo« v prejšnji tabeli. Med posameznimi odgovori se pojavljajo kombinirani sistemi (klima + okno oziroma kombinacija naravnega prezračevanja in klimatske naprave), vendar vsak le v zelo majhnem deležu (1,7 %).

To kaže, da dodatne ali kombinirane rešitve obstajajo, vendar niso razširjene. Gre predvsem za individualne prilagoditve, ki lahko izboljšujejo kakovost zraka ali prilagodljivost hlajenja, vendar ne predstavljajo splošnega trenda.

Hlajenje v frizerskih salonih je skoraj v celoti odvisno od klimatskih naprav, medtem ko so naravne ali kombinirane rešitve prisotne le v manjšem obsegu.

Zaključno je obravnavana dostopnost sanitarij kot osnovni element higienskih pogojev in organizacije dela.

BLIŽINA SANITARIJ

Za raziskavo je ključna tudi bližina sanitarij v frizerskem salonu.

Tabela 14: Bližina sanitarij

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
V salonu/isti prostor	57	96,6	96,6
V isti etaži/stavbi (do 50 m)	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo zelo enotno in ugodno stanje glede dostopnosti sanitarij. Velika večina salonov (96,6 %) ima sanitarije neposredno v salonu oziroma v istem prostoru, kar pomeni takojšnjo dostopnost brez potrebe po zapuščanju delovnega okolja. Le majhen delež (3,4 %) ima sanitarije v isti etaži ali stavbi, vendar na razdalji do 50 metrov.

Takšna razporeditev kaže na dobro urejene osnovne higienske pogoje, kar je pomembno tako z vidika zaposlenih kot tudi strank. Neposredna bližina sanitarij omogoča hitrejšje izvajanje higienskih praks, zmanjšuje prekinitve dela ter prispeva k večji organizacijski učinkovitosti.

Dostop do sanitarij je v frizerskih salonih skoraj v celoti zagotovljen neposredno v delovnem prostoru, kar predstavlja pomemben standard osnovnih delovnih pogojev.

Splošna interpretacija značilnosti frizerskega salona

Zbrani podatki kažejo razmeroma jasno sliko organizacije in fizičnih značilnosti frizerskih salonov. Prevladujejo manjši do srednje veliki saloni, najpogosteje v razponu približno med 20 in 50 m², pri čemer izstopa velikost okoli 40 m². Takšni prostori omogočajo osnovno funkcionalnost dela, vendar hkrati postavljajo omejitve glede razporeditve opreme, gibanja in ergonomije, kar pomeni, da ima organizacija dela ključno vlogo pri zagotavljanju ustreznih delovnih pogojev.

Temu ustreza tudi struktura števila delovnih mest. Večina salonov ima 2 ali 3 frizerske stole, kar potrjuje, da gre pretežno za manjše delovne enote z omejenim številom zaposlenih. Takšno okolje pogosto pomeni večjo večopravilnost posameznika, manjšo možnost specializacije ter večjo individualno obremenitev, hkrati pa zahteva dobro usklajenost dela v omejenem prostoru.

Z vidika tehničnih pogojev je opazna visoka stopnja poenotenosti. Ogrevanje je skoraj v celoti vezano na IR panele, hlajenje pa na klimatske naprave. To kaže na standardizirano tehnološko opremljenost salonov, ki omogoča relativno stabilne mikroklimatske pogoje, čeprav lahko posamezne rešitve (npr. IR ogrevanje) vplivajo na lokalno zaznavanje toplote.

Dostopnost salonov je v večini primerov neposredna z ulice, kar pomeni dobro dostopnost za stranke, hkrati pa večjo izpostavljenost zunanjim vplivom (temperatura, preprih, hrup). Raznolikost drugih načinov dostopa kaže na vpliv arhitekturnih in lokacijskih značilnosti, ki lahko vplivajo na organizacijo dela in logistiko.

Pomemben pozitiven vidik predstavlja tudi skoraj univerzalna dostopnost sanitarij neposredno v salonu, kar kaže na dobro urejene osnovne higienske pogoje in prispeva k nemotenemu delovnemu procesu.

Skupno gledano podatki kažejo, da frizerski saloni delujejo v relativno omejenih, vendar funkcionalnih prostorih, z visoko stopnjo standardizacije tehničnih rešitev in pretežno majhnimi delovnimi ekipami. Ključni izzivi niso toliko v infrastrukturi, temveč v organizaciji dela, izrabi prostora ter obvladovanju delovnih obremenitev v manjših kolektivih.

KOSTNO-MIŠIČNA OBOLENJA

Kostno-mišična obolenja predstavljajo enega najpogostejših zdravstvenih izzivov v dejavnostih, ki vključujejo ponavljajoče se gibe, dolgotrajne statične drže in fizične obremenitve, kar je značilno tudi za frizersko delo. Ta obolenja so pogosto posledica dolgotrajne izpostavljenosti ergonomskim tveganjem ter neustrezne organizacije dela, njihovi učinki pa se praviloma razvijajo postopno.

Za razliko od akutnih poškodb se kostno-mišična obolenja pogosto kažejo kot kronične ali ponavljajoče se težave, ki lahko vplivajo na delovno sposobnost, zmanjšujejo

produktivnost ter vodijo v bolniške odsotnosti. Analiza odsotnosti z dela tako predstavlja pomemben kazalnik dejanskega vpliva delovnih obremenitev na zdravje zaposlenih.

Namen tega sklopa je ugotoviti pogostost in trajanje odsotnosti zaradi mišično-kostnih obolenj ter na tej podlagi oceniti, v kolikšni meri delovni pogoji vplivajo na pojav zdravstvenih težav.

Na respondente smo naslovili več vprašanj, ki sledijo v nadaljevanju. Najprej smo se v analizi osredotočili na pogostost odsotnosti z dela zaradi mišično-kostnih obolenj, kar omogoča vpogled v razširjenost teh težav med zaposlenimi.

Kolikokrat ste bili v zadnjih 12 mesecih zaradi mišično-kostnih obolenj odsotni z dela (bolniški stalež)?

Tabela 15: Odsotnost dela zaradi mišično-kostnih obolenj v zadnjih 12 mesecih

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
0-krat	40	67,8	67,8
1-krat	8	13,6	81,4
2-krat ali večkrat	11	18,6	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da večina zaposlenih v zadnjem letu ni bila odsotna zaradi mišično-kostnih obolenj, saj 67,8 % anketirancev poroča o nič odsotnostih. Dodatnih 13,6 % je bilo odsotnih enkrat, kar pomeni, da približno 81,4 % zaposlenih nima pogostih težav, ki bi zahtevale bolniški stalež.

Vendar pa 18,6 % anketirancev navaja dve ali več odsotnosti, kar ni zanemarljiv delež. To pomeni, da se pri skoraj petini zaposlenih težave pojavljajo ponavljajoče, kar kaže na prisotnost kroničnih ali ponavljajočih se obremenitev. Takšna struktura nakazuje, da so mišično-kostna obolenja prisotna, vendar ne enakomerno porazdeljena, temveč bolj koncentrirana pri določenem delu zaposlenih.

V nadaljevanju je obravnavano trajanje bolniškega staleža, ki dodatno osvetljuje resnost in dolgotrajnost zdravstvenih težav.

Koliko dni ste bili v zadnjih 12 mesecih v bolniškem staležu zaradi mišično-kostnih obolenj?

Tabela 16: Odsotnost dela zaradi mišično-kostnih obolenj v zadnjih 12 mesecih v dnevih

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
0 dni	43	72,9	72,9
do 15 dni	11	18,6	91,5
več kot 30 dni	5	8,5	100,0
Skupaj	59	100,0	

Podatki o številu dni odsotnosti kažejo podobno sliko. Večina zaposlenih (72,9 %) v zadnjem letu ni bila odsotna niti en dan, kar potrjuje relativno dobro splošno stanje.

Pri preostalih pa se kaže večja razlika v trajanju odsotnosti. 18,6 % anketirancev je bilo odsotnih do 15 dni, kar kaže na krajše, verjetno akutne težave. Po drugi strani pa 8,5 % zaposlenih poroča o odsotnosti daljši od 30 dni, kar kaže na resnejše zdravstvene težave ali dolgotrajnejše okrevanje.

Takšna porazdelitev kaže, da večina zaposlenih sicer nima težav, vendar manjši delež predstavlja skupino z izrazitejšimi in dolgotrajnejšimi obolenji, kar je z vidika delovnih pogojev in ergonomije pomemben signal za usmerjene preventivne ukrepe.

Splošna interpretacija prisotnosti kostno-mišična obolenja

Rezultati kažejo, da večina zaposlenih v frizerski dejavnosti v zadnjih 12 mesecih ni bila odsotna z dela zaradi mišično-kostnih obolenj, kar na prvi pogled kaže na relativno ugodno stanje. Odsotnost brez bolniškega staleža prevladuje tako po pogostosti kot tudi po trajanju, kar pomeni, da večina zaposlenih kljub obremenitvam nadaljuje z delom brez evidentiranih prekinitev.

Vendar podrobnejši pogled razkriva pomemben vzorec. Približno petina zaposlenih poroča o ponavljajočih se odsotnostih, hkrati pa se pri delu zaposlenih pojavljajo tudi daljše odsotnosti, ki presegajo 30 dni. To kaže na obstoj manjše, vendar izrazitejše skupine zaposlenih, pri katerih so težave resnejše ali kronične.

Takšna porazdelitev pomeni, da mišično-kostna obolenja niso enakomerno prisotna, temveč se koncentrirajo pri določenih posameznikih, kar je značilno za delovna okolja z dolgotrajnimi ponavljajočimi obremenitvami, statičnimi držami in ergonomskimi pomanjkljivostmi.

Ključna ugotovitev je, da odsotnosti sicer niso množične, vendar njihova struktura kaže na prisotnost tveganj, ki se lahko dolgoročno stopnjujejo. To poudarja pomen preventivnih ukrepov, predvsem na področju ergonomije, organizacije dela in zgodnjega prepoznavanja težav, preden te privedejo do daljših bolniških odsotnosti.

INTENZIVNOST DELA IN OPERATIVNE OBREMENITVE V FRIZERSKI DEJAVNOSTI

Ta sklop analize se osredotoča na operativne značilnosti dela, ki neposredno določajo intenzivnost, ritem in obremenitve zaposlenih v frizerski dejavnosti. V ospredju so ključni kazalniki, kot so število obravnavanih strank, pogostost izvajanja posameznih storitev ter izpostavljenost specifičnim delovnim pogojem (toplota, kemikalije, statične drže).

Gre za pomemben analitični nivo, saj prav organizacija vsakodnevnega dela predstavlja povezovalni člen med različnimi vrstami tveganj – ergonomskimi, kemičnimi in fizikalnimi. Visoka frekvenca opravil, časovni pritiski in omejene možnosti za razbremenitev namreč ustvarjajo kumulativne obremenitve, ki se lahko dolgoročno odražajo v zdravstvenih težavah in povečani verjetnosti nezgod.

Namen tega sklopa je zato oceniti, kako intenzivno in pod kakšnimi pogoji poteka delo, ter identificirati ključne operativne dejavnike tveganja.

Respondenti so tudi podali svoje odgovore glede na splošne značilnosti njihovega dela. V prvem koraku smo analizirali dnevno število obravnavanih strank kot osnovni kazalnik delovne intenzivnosti.

a) Na dan običajno oskrbim več kot 8 strank

Tabela 17: Število oskrbovanih strank na dan večje od 8

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	34	57,6	57,6
NE	25	42,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da več kot polovica anketirancev (57,6 %) dnevno oskrbi več kot 8 strank, kar pomeni relativno visoko delovno intenzivnost. Preostalih 42,4 % zaposlenih tega praga ne dosega, kar kaže na določeno variabilnost v obremenitvi. Podatek nakazuje, da je tempo dela pri večjem delu zaposlenih hiter, z malo časa med posameznimi strankami.

Sledi pregled pogostosti izvajanja kemično zahtevnih postopkov, ki predstavljajo pomemben del vsakodnevnega dela.

b) Barvanje ali razbarvanje izvajam vsaj 1x dnevno

Tabela 18: Barvanje ali razbarvanje (vsaj 1x dnevno)

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	49	83,1	83,1
NE	10	16,9	100,0
Skupaj	59	100,0	

Velika večina anketirancev (83,1 %) dnevno izvaja barvanje ali razbarvanje, kar potrjuje, da gre za eno ključnih in rutinskih storitev v frizerski dejavnosti. Le 16,9 % zaposlenih tega ne počne vsakodnevno. Takšna razširjenost pomeni stalno prisotnost kemičnih obremenitev pri delu.

Nadalje smo opredelili pogostost uporabe fena kot indikator ponavljajočih se gibov in toplotnih obremenitev.

c) Fen uporabljam večkrat dnevno (npr. 24x ali več)

Tabela 19: Uporaba fena na dan (npr. 2 4x ali več)

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	37	62,7	62,7
NE	22	37,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Uporaba fena je pri delu zelo pogosta, saj 62,7 % anketirancev poroča o večkratni dnevni uporabi. Preostalih 37,7 % ga uporablja manj pogosto. To kaže na redno izpostavljenost toploti, hrupu in ponavljajočim gibom rok, kar lahko vpliva na fizično obremenitev.

Posebna pozornost je bila tudi namenjena organizaciji dela, zlasti možnosti za počitek oziroma razbremenitev med delom.

d) Pri delu več ur zapored nimam možnosti sedenja ali razbremenitve

Tabela 20: Pri delu več ur zapored nimam možnosti sedenja ali razbremenitve

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	33	55,9	55,9
NE	26	44,1	100,0
Skupaj	59	100,0	

Več kot polovica zaposlenih (55,9 %) navaja, da pri delu nima možnosti sedenja ali razbremenitve več ur zapored. 44,1 % ima to možnost. Rezultat kaže na izrazito statično obremenitev, predvsem dolgotrajno stanje, ki lahko vpliva na mišično-kostni sistem.

V nadaljevanju smo raziskali dolžino delovnega dne kot dejavnik kumulativne obremenitve.

e) Delovni dan pogosto presega 8 ur

Tabela 21: Preseganje 8 delovnih ur na dan

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	26	44,1	44,1
NE	33	55,9	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati o tem ali delovni dan presega 8 ur so razmeroma uravnoteženi. 44,1 % zaposlenih poroča, da njihov delovni dan pogosto presega 8 ur, medtem ko jih 55,9 % tega ne zaznava. To pomeni, da podaljšani delovni čas ni splošen pojav, vendar je še vedno prisoten pri pomembnem deležu zaposlenih.

Analiza vključuje tudi izpostavljenost toplotnim virom preko uporabe vročih orodij.

f) Pri delu dnevno uporabljam vroče pripomočke (likalnik/kodralnik)

Tabela 22: Dnevna uporaba vročih pripomočkov

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	43	72,9	72,9
NE	16	27,1	100,0
Skupaj	59	100,0	

Tabela 23 kaže dnevno uporabo vročih pripomočkov. Večina anketirancev (72,9 %) dnevno uporablja vroče pripomočke, kot so likalniki ali kodralniki. 27,1 % jih ne uporablja vsakodnevno. To kaže na stalno izpostavljenost toplotnim virom in potencialnim tveganjem za opekline ter dodatne obremenitve rok.

g) V salonu pogosto delamo s spreji/aerosoli (lak, suhi šampon)

Tabela 23: Pogostost dela s spreji/aerosoli v salonu

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	49	83,1	83,1
NE	10	16,9	100,0
Skupaj	59	100,0	

Iz tabele 24 je razvidno, da kar 83,1 % zaposlenih poroča o pogosti uporabi sprejev in aerosolov, kar pomeni, da je izpostavljenost delcem v zraku zelo razširjena. Le 16,9 % tega ne zaznava pogosto. Takšni pogoji lahko vplivajo na kakovost zraka in dihalno zdravje.

Sledi pregled pogostosti dela s spreji in aerosoli, ki vplivajo na kakovost zraka.

h) V zadnjih 12 mesecih je pri delu prišlo do vsaj enega incidenta (urez, opekline, zdrs)

Tabela 24: Prisotnost incidenta pri delu v zadnjih 12 mesecih

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
DA	22	37,3	37,3
NE	37	62,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Iz tabele 25 je mogoče razbrati, da je večina anketirancev (62,7 %) v zadnjem letu ni doživela incidenta, vendar jih 37,3 % poroča, da se je vsaj en incident zgodil. To pomeni, da se poškodbe ali nezgode pojavljajo pri več kot tretjini zaposlenih, kar kaže na realno prisotnost tveganj v delovnem okolju.

FIZIČNA TVEGANJA

V tem vsebinskem sklopu so obravnavana fizična tveganja, ki izhajajo iz neposrednih delovnih pogojev in vplivajo na varnost, zdravje ter delovno učinkovitost zaposlenih. Analiza zajema dejavnike, kot so stanje tal, urejenost delovnega prostora, tehnično stanje opreme, razsvetljava, hrup ter mikroklimatski pogoji.

Posebnost tega sklopa je, da temelji na subjektivni oceni zaposlenih glede njihove dejanske izpostavljenosti v zadnjem obdobju, kar omogoča vpogled v realno delovno prakso in ne zgolj formalno urejenost delovnega okolja. Tak pristop je ključen za identifikacijo tistih tveganj, ki so pogosto spregledana, vendar se pojavljajo kot del vsakodnevne rutine.

Fizična tveganja v frizerski dejavnosti praviloma niso posledica enega samega dejavnika, temveč kombinacije prostorskih omejitev, delovne dinamike in organizacije dela. Njihova pomembnost je predvsem v tem, da so stalno prisotna in pogosto delujejo kumulativno, kar pomeni, da lahko dolgoročno bistveno vplivajo na varnost in zdravje zaposlenih.

Respondenti so podali mnenje glede o fizičnih tveganjih, ki se nanašajo na njihovo izpostavljenost fizičnim tveganjem pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so izbrali oceno od 1 do 5, ki je najbolje opisala njihovo izkušnjo.

Tako smo najprej proučevali urejenost tal kot osnovni varnostni element delovnega okolja, ki neposredno vpliva na tveganje zdrsov in padcev.

a) Pri mojem delu so tla pogosto mokra ali posuta z lasmi/izdelki

Tabela 25: Pogostot mokrih tal oz. njihova posutost z lasmi/izdelki.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	5	8,5	8,5
2 - Redko	12	20,3	28,8
3 - Včasih	20	33,9	62,7
4 - Pogosto	17	28,8	91,5
5 – Zelo pogosto	5	8,5	100,0
Skupaj	59	100,0	

Porazdelitev odgovorov v tabeli 25 kaže, da popolnoma varno stanje (nikoli) zaznava le manjši delež zaposlenih (8,5 %), medtem ko največ anketirancev tveganje umešča v sredino lestvice. 33,9 % jih navaja, da se to dogaja včasih, dodatnih 28,8 % pogosto in 8,5 % zelo pogosto. Skupno to pomeni, da več kot 70 % zaposlenih vsaj občasno dela na potencialno spolzkih površinah. Tla tako predstavljajo stalno prisoten dejavnik tveganja, ki je del vsakodnevne dinamike dela.

V nadaljevanju smo se osredotočili na pretočnost delovnega prostora, z vidika prisotnosti ovir, ki lahko vplivajo na varno gibanje zaposlenih.

b) Pri mojem delu so na prehodih so pogosto ovire (kablovje, škatle)

Tabela 26: Pogostost ovir (kablovje, škatle). na prehodih

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	10	16,9	16,9
2 - Redko	18	30,5	47,4
3 - Včasih	16	27,1	74,5
4 - Pogosto	10	16,9	91,5
5 – Zelo pogosto	5	8,5	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v Tabeli 26 kažejo nekoliko bolj razpršeno sliko, saj 16,9 % zaposlenih navaja, da ovir nikoli ni, 30,5 % pa da se pojavljajo redko. Kljub temu 27,1 % poroča o občasni prisotnosti, 16,9 % o pogosti in 8,5 % o zelo pogosti. To pomeni, da skoraj polovica zaposlenih vsaj občasno dela v pogojih, kjer so prehodi delno ovirani. Tveganje tukaj ni stalno, temveč situacijsko – povezano z organizacijo prostora in delovnega procesa.

Naslednji korak analize fizičnih tveganj je vključeval oceno tehnične ustreznosti električnih naprav in kablov, ki predstavljajo pomemben, a pogosto manj opazen varnostni dejavnik.

c) Pri mojem delu so električne naprave/kabli so obrabljeni ali neugodno napeljeni

Tabela 27: Obrabljenost električnih naprav/kablov so obrabljeni ali neugodno napeljanost

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	20	33,9	33,9
2 - Redko	22	37,3	71,2
3 - Včasih	10	16,9	88,1
4 - Pogosto	5	8,5	96,6
5 – Zelo pogosto	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Večina zaposlenih (33,9 % nikoli in 37,3 % redko) se s takšnimi težavami srečuje redko ali nikoli, kar kaže na relativno dobro tehnično stanje opreme. Vendar pa 16,9 % poroča o občasni prisotnosti, 8,5 % o pogosti in 3,4 % o zelo pogosti. Skupno to pomeni, da približno četrtina zaposlenih zaznava vsaj občasne pomanjkljivosti. Gre za tveganje, ki

je manj vidno, vendar lahko ob neustreznem upravljanju hitro preraste v resnejši varnostni problem.

Posebej izpostavljamo obremenitve, povezane s statičnim delom, predvsem dolgotrajnim stanjem brez možnosti razbremenitve.

d) Pri mojem delu sem soočen z dolgotrajnim stanjem brez možnosti sedenja

Tabela 28: Dolgotrajno stanje brez možnosti sedenja

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	1	1,7	1,7
2 - Redko	3	5,1	6,8
3 - Včasih	10	16,9	23,7
4 - Pogosto	25	42,4	66,1
5 – Zelo pogosto	20	33,9	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati o tem kako dolgo stojijo frizerji brez možnosti sedenja so predstavljeni v Tabeli 28. Tukaj izstopajo odgovori respondentov kot izrazito enosmerni. Le 1,7 % zaposlenih navaja, da tega nikoli ne doživlja, medtem ko 42,4 % poroča o pogosti in 33,9 % o zelo pogosti izpostavljenosti. Skupno več kot tri četrtine zaposlenih večino časa dela v stoječem položaju brez možnosti razbremenitve. To jasno kaže, da ne gre za občasno tveganje, temveč za osnovno značilnost dela.

Analiza fizičnih tveganj nadaljujemo z oceno varnega ravnanja z vročimi delovnimi pripomočki, kjer je tveganje povezano predvsem z možnostjo opeklin.

e) Pri mojem delu vroče naprave odlagam tako, da obstaja možnost opeklin.

Tabela 29: Odlaganje vročih naprav tako, da obstaja možnost opeklin.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	15	25,4	25,4
2 - Redko	18	30,5	55,9
3 - Včasih	14	23,7	79,6
4 - Pogosto	8	13,6	93,2
5 – Zelo pogosto	4	6,8	100,0

Skupaj	59	100,0	
--------	----	-------	--

Odgovori respondentov, predstavljeni v Tabeli 29, kažejo pretežno previdno ravnanje, saj 25,4 % navaja, da takšne situacije nikoli ne nastanejo, 30,5 % pa, da nastanejo redko. Kljub temu 23,7 % poroča o občasnih, 13,6 % o pogostih in 6,8 % o zelo pogostih situacijah. To pomeni, da skoraj 44 % zaposlenih vsaj občasno ravna na način, ki lahko vodi v opekline. Tveganje je torej prisotno predvsem v trenutkih nepazljivosti ali časovnega pritiska

V naslednjem koraku smo proučevali kakovost razsvetljave, ki pomembno vpliva na vidno zaznavanje, natančnost dela in utrujenost.

e) Pri mojem delu je razsvetljava nezadostna ali povzroča bleščanje

Tabela 30: Nezadostna razsvetljava ali bleščanje

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	12	20,3	20,3
2 - Redko	20	33,9	54,2
3 - Včasih	15	25,4	79,6
4 - Pogosto	8	13,6	93,2
5 – Zelo pogosto	4	6,8	100,0
Skupaj	59	100,0	

Največji delež zaposlenih zaznava težave redko (33,9 %) ali včasih (25,4 %), medtem ko 20,3 % težav ne zaznava. Po drugi strani 13,6 % poroča o pogosti in 6,8 % o zelo pogosti neustrezni osvetlitvi. To pomeni, da ima približno petina zaposlenih rednejše težave z razsvetljavo, kar lahko vpliva na natančnost dela in utrujenost oči.

Sledi analiza hrupa kot stalnega spremljevalca delovnega procesa, ki lahko vpliva na komunikacijo in koncentracijo.

f) Pri mojem delu hrup (feni, glasba) otežuje komunikacijo.

Tabela 31: Otežena komunikacija zaradi hrupa (feni, glasba)

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	5	8,5	8,5
2 - Redko	12	20,3	28,8
3 - Včasih	18	30,5	59,3
4 - Pogosto	16	27,1	86,4
5 – Zelo pogosto	8	13,6	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da je hrup izrazit dejavnik v delovnem okolju. Le 8,5 % zaposlenih ga nikoli ne zaznava kot problem, medtem ko 30,5 % poroča o občasnih, 27,1 % o pogostih in 13,6 % o zelo pogostih težavah. Skupno več kot 70 % zaposlenih vsaj občasno dela v pogojih, kjer je komunikacija otežena. Hrup tako predstavlja stalno prisoten vpliv na kakovost dela.

Na koncu smo obravnavali še mikroklimatske pogoje, ki vključujejo temperaturo, vlago in prepih ter vplivajo na splošno delovno udobje in učinkovitost.

g) Pri mojem delu je mikroklima (temperatura, vlaga, prepih) neprijetna

Tabela 32: Neprijetnost mikroklimе

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	8	13,6	13,6
2 - Redko	15	25,4	39,0
3 - Včasih	20	33,9	72,9
4 - Pogosto	10	16,9	89,8
5 – Zelo pogosto	6	10,2	100,0
Skupaj	59	100,0	

Odgovori kažejo, da mikroklimatski pogoji niso optimalni za vse. 13,6 % zaposlenih težav ne zaznava, 25,4 % jih zaznava redko, največ (33,9 %) pa včasih. Poleg tega 16,9 % poroča o pogosti in 10,2 % o zelo pogosti neugodnosti. To pomeni, da več kot četrtina zaposlenih redno dela v neustreznih mikroklimatskih razmerah, kar lahko vpliva na počutje, koncentracijo in dolgoročno tudi zdravje.

Splošna interpretacija prisotnosti fizičnih tveganj

Rezultati kažejo, da so fizična tveganja v frizerski dejavnosti stalno prisotna, vendar se pojavljajo v različnih oblikah in z različno intenzivnostjo. Najbolj izrazita značilnost je, da večina tveganj ni omejena na posamezne primere, temveč se pojavlja vsaj občasno pri večini zaposlenih.

Posebej izstopajo tveganja, povezana z delovnim okoljem in organizacijo prostora. Spolzka tla, prisotnost ovir ter mikroklimatski pogoji kažejo, da delovno okolje pogosto ni optimalno urejeno, kar povečuje verjetnost zdrsov, spotikov in splošnega nelagodja pri delu. Ta tveganja so pogosto situacijska in odvisna od trenutne organizacije dela, vendar so hkrati dovolj pogosta, da predstavljajo stalni spremljevalni dejavnik.

Druga pomembna skupina tveganj je povezana s tehničnimi in fizikalnimi vplivi. Hrup, razsvetljava in električna oprema kažejo, da delovni pogoji niso vedno optimalno prilagojeni, kar lahko vpliva na komunikacijo, koncentracijo in varnost. Čeprav ta tveganja večinoma niso izrazito pogosta, njihova ponavljajoča se prisotnost kaže na potrebo po izboljšavah na ravni delovnega okolja.

Najbolj izrazito pa izstopa dolgotrajno stanje brez možnosti razbremenitve, ki predstavlja skoraj univerzalno izkušnjo zaposlenih. To ni več občasno tveganje, temveč osnovna značilnost dela, ki pomembno prispeva k fizični izčrpanosti in dolgoročnim zdravstvenim težavam.

Poleg tega so prisotna tudi tveganja, povezana z uporabo delovne opreme, kot so vroče naprave, kjer se kaže vpliv vedenjskih dejavnikov (pozornost, časovni pritisk), saj se nevarne situacije pojavljajo predvsem občasno, ne pa stalno.

Skupno gledano rezultati kažejo, da fizična tveganja v frizerskih salonih niso posledica enega samega dejavnika, temveč kombinacije prostorskih omejitev, narave dela in organizacijskih značilnosti. Ključni izziv predstavlja njihova kumulativna narava – posamezno tveganje morda ni izrazito, vendar njihova sočasna prisotnost ustvarja okolje, ki lahko dolgoročno vpliva na varnost, zdravje in delovno učinkovitost.

KEMIČNA TVEGANJA

V tem vsebinskem sklopu so analizirana kemična tveganja, ki izhajajo iz uporabe različnih kozmetičnih in čistilnih sredstev, značilnih za frizersko dejavnost. Ta vključujejo predvsem barve, oksidante, aerosole, čistila ter druge pripravke, ki lahko vplivajo na dihalo, kožo in splošno zdravje zaposlenih.

Analiza temelji na subjektivni oceni zaposlenih glede njihove izpostavljenosti v zadnjih štirih tednih, kar omogoča vpogled v dejansko delovno prakso in pogostost pojavljanja tveganjih situacij. Tak pristop je še posebej pomemben pri kemičnih tveganjih, saj ta pogosto niso neposredno vidna, temveč se kažejo skozi ponavljajočo se izpostavljenost in postopno pojavljanje zdravstvenih težav.

Kemična tveganja v frizerski dejavnosti so specifična, saj ne izhajajo le iz uporabe nevarnih snovi, temveč tudi iz načina dela, prezračevanja, uporabe zaščitne opreme in organizacije delovnega procesa. Njihova ključna značilnost je kumulativni učinek, ki se lahko dolgoročno odraža v draženju, alergijah ali kroničnih zdravstvenih težavah.

Respondenti so podali mnenje glede na navedene trditve, ki se nanašajo na njihovo izpostavljenost kemičnim tveganjem pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so izbrali oceno od 1 do 5, ki je najbolje opisala njihovo izkušnjo.

V začetnem delu analize kemičnih tveganj smo proučili izpostavljenost inhalacijskim tveganjem, predvsem v povezavi z barvanjem in razbarvanjem ter kakovostjo prezračevanja.

a) Pri barvanju/razbarvanju vdihavam hlapne ali prah zaradi neustreznega zračenja.

Tabela 33: Vdihavanje hlapov ali prahu pri barvanju/razbarvanju zaradi neustreznega zračenja.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	8	13,6	13,6
2 - Redko	14	23,7	37,3
3 - Včasih	22	37,3	74,6
4 - Pogosto	11	18,6	93,2
5 – Zelo pogosto	4	6,8	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v Tabeli 33 kažejo, da je pri frizerjih izpostavljenost hlapom precej razširjena. Le 13,6 % zaposlenih navaja, da se to nikoli ne dogaja, medtem ko 37,3 % poroča o občasni, 18,6 % o pogosti in 6,8 % o zelo pogosti izpostavljenosti. Skupno več kot 60 % zaposlenih vsaj včasih vdihava hlapne ali prah, kar kaže na pomanjkljivosti v prezračevanju in stalno prisotnost kemičnega tveganja.

Nadalje se osredotočamo na dermalno izpostavljenost, ki nastaja pri neposrednem rokovanju s kemičnimi pripravki.

b) Pri mešanju/nanašanju barv, oksidantov ali drugih pripravkov pride do stika s kožo.

Tabela 34: Stik s kožo pri mešanju/nanašanju barv, oksidantov ali drugih pripravkov

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	12	20,3	20,3
2 - Redko	20	33,9	54,2
3 - Včasih	19	32,2	86,4
4 - Pogosto	5	8,5	94,9
5 – Zelo pogosto	3	5,1	100,0
Skupaj	59	100,0	

Odgovori kažejo v Tabeli 34, da je stik s kožo del vsakodnevne prakse. 20,3 % zaposlenih tega nikoli ne zaznava, 33,9 % redko, vendar 32,2 % včasih, 8,5 % pogosto in 5,1 % zelo pogosto. To pomeni, da približno 46 % zaposlenih vsaj občasno prihaja v neposreden stik s kemikalijami, kar kaže na nedosledno uporabo zaščitnih ukrepov.

V naslednjem koraku smo obravnavali uporabo aerosolov in njihovo zadrževanje v prostoru kot pomemben dejavnik kakovosti zraka.

c) Aerosole (laki, suhi šamponi) uporabljam v prostoru, kjer se meglica/vonj zadržuje.

Tabela 35: Uporaba aerosolov uporabljam v prostoru, kjer se meglica/vonj zadržuje

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	9	15,3	15,3
2 - Redko	12	20,3	35,6
3 - Včasih	14	23,7	59,3
4 - Pogosto	18	30,5	89,8
5 – Zelo pogosto	6	10,2	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati, ki smo jih predstavili v Tabeli 35, kažejo izrazite težave z zračenjem. 30,5 % zaposlenih navaja, da se to dogaja pogosto, dodatnih 10,2 % zelo pogosto, medtem ko 23,7 % poroča o občasni prisotnosti. Skupno več kot 60 % zaposlenih dela v pogojih, kjer se aerosoli zadržujejo v prostoru, kar pomeni stalno izpostavljenost vdihavanju delcev.

Sledi analiza izpostavljenosti močnejšim čistilnim sredstvom, ki se uporabljajo pri vzdrževanju higiene delovnega okolja.

d) Pri čiščenju uporabljam močnejša čistila/razkužila (možna draženja ali nepravilna raba).

Tabela 36: Uporaba močnejših čistil/razkužil

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	22	37,3	37,3
2 - Redko	17	28,8	66,1
3 - Včasih	14	23,7	89,8
4 - Pogosto	4	6,8	96,6
5 – Zelo pogosto	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

V tem primeru prevladuje nižja izpostavljenost tveganju, ki nastane zaradi uporabe močnejših čistil oziroma razkužil. Iz Tabele 36 lahko razberemo, da 37,3 % zaposlenih navaja, da takšnih sredstev ne uporablja, 28,8 % redko, medtem ko 23,7 % včasih. Pogosta ali zelo pogosta uporaba je prisotna pri manjšem deležu (skupaj 10,2 %). To kaže, da gre za tveganje, ki je prisotno, vendar bolj občasno in vezano na specifične naloge.

Posebno pozornost smo namenili tudi načinu shranjevanja kemikalij, ki predstavlja ključen organizacijski vidik varnosti.

e) Kemikalije se shranjujejo ali prelivajo v neoznačeno/neoriginalno embalažo.

Tabela 37: Shranjevanje kemikalij oz. prelivanje teh v neoznačeno/neoriginalno embalažo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	44	74,6	74,6
2 - Redko	10	16,9	91,5
3 - Včasih	1	1,7	93,2
4 - Pogosto	1	1,7	94,9
5 – Zelo pogosto	3	5,1	100,0
Skupaj	59	100,0	

Večina zaposlenih (74,6 %) navaja, da se takšne prakse ne pojavljajo, dodatnih 16,9 % pa redko. Kljub temu so prisotni posamezni primeri pogoste (1,7 %) in zelo pogoste (5,1 %) prakse. Čeprav je tveganje omejeno na manjši delež, gre za pomembno varnostno vprašanje, saj lahko napačno označevanje vodi v resne napake pri uporabi.

V nadaljevanju smo analizirali že zaznane zdravstvene učinke, kot so draženje kože, oči ali dihal.

f) Zaznavam draženje oči/kože/dihal, ki ga povezujem z izdelki ali kemikalijami pri delu.

Tabela 38: Draženje oči/kože/dihal zaradi uporabe izdelkov ali kemikalij pri delu

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	17	28,8	28,8
2 - Redko	20	33,9	62,7
3 - Včasih	14	23,7	86,4
4 - Pogosto	5	8,5	94,9
5 – Zelo pogosto	3	5,1	100,0
Skupaj	59	100,0	

Tabela 38 kaže, da se posledice izpostavljenosti izdelkov in kemikalij pri delu že odražajo pri zaposlenih. Res je, da 28,8 % ne zaznava težav, jih 33,9 % pa zaznava redko. Pomembno je izpostaviti, da 23,7 % respondentov jih zaznava včasih, 8,5 % pogosto in 5,1 % zelo pogosto. To pomeni, da več kot tretjina zaposlenih vsaj občasno občuti draženje, kar potrjuje dejanski vpliv kemičnih dejavnikov na zdravje.

Naslednji segment vključuje oceno odzivanja na razlitja kemikalij, kar je pomembno z vidika preprečevanja sekundarnih tveganj.

g) Razlitja kemikalij/izdelkov se ne sanirajo takoj ali ne na varen način.

Tabela 39: Nesaniranje razlitja kemikalij/izdelkov oziroma saniranje na varen način

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	46	78,0	78,0
2 - Redko	8	13,6	91,5
3 - Včasih	1	1,7	93,2
4 - Pogosto	2	3,4	96,6
5 – Zelo pogosto	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Podatki kažejo dobro prakso v večini primerov. 78,0 % zaposlenih navaja, da do takšnih situacij ne prihaja, 13,6 % pa redko. Manjši delež (skupaj 8,5 %) poroča o občasni ali pogostejši odstopanju. To pomeni, da je ravnanje z razlitji večinoma ustrezno, vendar ne povsem dosledno.

Sledi pregled ravnanja z odpadnimi kemikalijami kot del širšega sistema varnega dela.

h) Odpadne kemikalije (ostanki barv/oksidantov) se odlagajo neurejeno ali brez jasnega postopka.

Tabela 40: Neurejeno odlaganje odpadnih kemikalij ali odlaganje brez jasnega postopka.

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	42	71,2	71,2
2 - Redko	10	16,9	88,1
3 - Včasih	5	8,5	96,6
4 - Pogosto	2	3,4	100,0
5 – Zelo pogosto			
Skupaj	59	100,0	

Večina zaposlenih (71,2 %) ne zaznava takšnih praks, dodatnih 16,9 % pa jih zaznava redko. Vendar 8,5 % poroča o občasni in 3,4 % o pogosti neurejenosti. To kaže, da je sistem ravnanja z odpadki večinoma urejen, vendar obstajajo posamezne vrzeli v praksi.

Na koncu smo analizirali še informiranost zaposlenih ob uvajanju novih izdelkov, kar predstavlja pomemben preventivni vidik.

i) Ob uvajanju novih izdelkov nimam jasnih navodil za varno uporabo.

Tabela 41: Odsotnost jasnih navodil za varno uporabo novih izdelkov

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	37	62,7	62,7
2 - Redko	11	18,6	81,4
3 - Včasih	8	13,6	94,9
4 - Pogosto	1	1,7	96,6
5 – Zelo pogosto	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo relativno dobro informiranost zaposlenih. 62,7 % navaja, da imajo vedno jasna navodila, 18,6 % redko naleti na pomanjkljivosti. Kljub temu 13,6 % poroča o občasni in manjši delež o pogostih težavah. To pomeni, da sistem uvajanja novih izdelkov večinoma deluje, vendar ni povsem enoten ali dosleden.

Splošna interpretacija prisotnosti kemičnih tveganj

Splošna interpretacija podatkov o kemičnih tveganjih kaže razmeroma jasno sliko: kemična tveganja so v frizerski dejavnosti stalno prisotna, vendar niso enakomerno izražena na vseh področjih.

Najizrazitejša tveganja se pojavljajo pri vdihavanju hlapov in uporabi aerosolov. V obeh primerih več kot polovica zaposlenih poroča o vsaj občasni izpostavljenosti, pri čemer pomemben delež navaja tudi pogosto ali zelo pogosto prisotnost. To kaže, da prezračevanje v številnih salonih ni optimalno in da so zaposleni redno izpostavljeni snovem v zraku, kar predstavlja eno ključnih področij tveganja.

Pomembno je tudi tveganje stika kemikalij s kožo. Skoraj polovica zaposlenih poroča o vsaj občasni stiku, kar kaže na nedosledno uporabo zaščitnih rokavic ali na naravo dela, kjer je stik težko popolnoma preprečiti. To potrjuje, da so kemična tveganja prisotna ne le preko vdihavanja, temveč tudi preko neposrednega kontakta.

Po drugi strani so organizacijski in tehnični vidiki ravnanja s kemikalijami večinoma dobro urejeni. Večina zaposlenih poroča, da se kemikalije ne shranjujejo v neoznačenih posodah, da se razlitja praviloma sanirajo ustrezno in da je ravnanje z odpadki večinoma organizirano. Podobno velja za uvajanje novih izdelkov, kjer večina zaposlenih navaja, da ima na voljo ustrezna navodila.

Kljub temu podatki kažejo, da manjši delež zaposlenih še vedno deluje v pogojih, kjer prihaja do odstopanj (npr. nepravilno shranjevanje, neustrezno ravnanje z razlitji), kar pomeni, da popolna standardizacija praks še ni dosežena.

Pomemben vidik predstavlja tudi zaznavanje zdravstvenih posledic. Več kot tretjina zaposlenih vsaj občasno zaznava draženje oči, kože ali dihal, kar potrjuje, da izpostavljenost kemikalijam ni le teoretična, temveč ima že konkretne učinke na počutje in zdravje.

Skupno gledano rezultati kažejo dvojno sliko: na eni strani relativno dobro urejene postopke ravnanja s kemikalijami, na drugi strani pa vsakodnevno delovno prakso, kjer so zaposleni redno izpostavljeni hlapom, aerosolom in stiku s snovmi. Ključni izziv zato ni več toliko v formalni ureditvi, temveč v izboljšanju dejanskih delovnih pogojev (predvsem prezračevanja) in doslednejši uporabi zaščitnih ukrepov v praksi.

BIOLOŠKA TVEGANJA

V tem vsebinskem sklopu so obravnavana biološka tveganja, ki izhajajo iz neposrednega stika z ljudmi, delovnimi pripomočki ter potencialno kontaminiranimi materiali. Ta vključujejo predvsem tveganja za prenos okužb, stik s telesnimi tekočinami, higieno delovnih pripomočkov ter ravnanje z odpadki.

Analiza temelji na samooceni zaposlenih glede njihove izpostavljenosti v zadnjih štirih tednih, kar omogoča realen vpogled v dejansko izvajanje higienskih praks in vsakodnevni delovni rutini. Biološka tveganja so v frizerski dejavnosti praviloma manj očitna kot mehanska ali fizikalna, vendar imajo zaradi narave dela (neposreden stik s strankami) poseben pomen.

Ključna značilnost teh tveganj je, da so močno odvisna od vedenja zaposlenih, doslednosti pri izvajanju higienskih postopkov ter organizacije dela. Tudi ob dobro vzpostavljenih pogojih lahko namreč že manjša odstopanja vodijo v povečano tveganje za prenos okužb. Zato je razumevanje dejanske prakse bistveno za oceno varnosti na tem področju.

Respondenti so podali mnenje glede na navedene trditve, ki se nanašajo na njihovo izpostavljenost biološkimi tveganjem pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so izbrali oceno od 1 do 5, ki je najbolje opisala njihovo izkušnjo.

Na začetku raziskave bioloških tveganj smo analizirali pojavnost manjših poškodb pri delu, ki lahko predstavljajo vstopno točko za biološka tveganja.

a) Pri delu se mi pojavijo ureznine/odrgnine ali pride do stika s krvjo.

Tabela 42: Pogostost ureznin/odrgnin ali pride do stika s krvjo delu

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	18	30,5	30,5
2 - Redko	25	42,4	72,9
3 - Včasih	13	22,0	94,9
4 - Pogosto	2	3,4	98,3
5 – Zelo pogosto	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da je izpostavljenost poškodbam in potencialnemu stiku s krvjo pri frizerskem delu relativno nizka. Kar 72,9 % respondentov poroča, da se to dogaja nikoli ali redko, kar kaže na dobro obvladovanje osnovnih tveganj pri uporabi ostrih pripomočkov (škarje, britvice). Kljub temu 27,1 % zaposlenih navaja vsaj občasno pojavnost, kar pomeni, da tveganje ni zanemarljivo. Čeprav so resnejši primeri redki (5,1 % pogosto ali zelo pogosto), že občasne poškodbe predstavljajo potencialno tveganje za prenos okužb, zato je pomembno vzdrževati visoko raven previdnosti in higijene.

Nadalje se osredotočamo na doslednost razkuževanja delovnih pripomočkov, ki predstavlja ključni preventivni ukrep pri preprečevanju prenosa okužb.

b) Pripomočkov (glavniki, škarje, nastavki) ne razkužim dosledno med strankami.

Tabela 43: Doslednost razkuževanja pripomočkov med strankami

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	27	45,8	45,8
2 - Redko	9	15,3	61,0
3 - Včasih	11	18,6	79,7
4 - Pogosto	4	6,8	86,4
5 – Zelo pogosto	8	13,6	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v Tabeli 43 kažejo razmeroma dobro, vendar ne povsem dosledno higienso prakso. 61,1 % respondentov navaja, da pripomočke vedno ali skoraj vedno razkužujejo (nikoli ali redko ne razkužijo), kar kaže na relativno visoko raven zavedanja o pomenu higijene. Vendar pa 39,0 % zaposlenih poroča o vsaj občasnem odstopanju, pri čemer 20,4 % to počne pogosto ali zelo pogosto. Ta delež predstavlja pomembno

tveganje za prenos okužb med strankami ter kaže na vedenjsko in organizacijsko vrzel pri doslednem izvajanju higienskih standardov.

Sledi analiza ravnanja z brisačami in ogrinjali, ki lahko ob neustrezni uporabi postanejo vir kontaminacije.

c) Brisače/ogrinjala se včasih uporabijo pri več strankah brez ustrezne zamenjave/pranja.

Tabela 44: Uporaba brisač/ogrinjal pri več strankah brez ustrezne zamenjave/pranja

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	35	59,3	59,3
2 - Redko	17	28,8	88,1
3 - Včasih	6	10,2	98,3
4 - Pogosto			98,3
5 – Zelo pogosto	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Raziskava kaže na zelo dobro stanje na področju uporabe tekstilnih pripomočkov. Velika večina respondentov (88,1 %) poroča, da se to ne dogaja ali se dogaja redko, kar kaže na ustrezno prakso menjave in pranja brisač ter ogrinjal. Le manjši delež (11,9 %) navaja vsaj občasno uporabo brez ustrezne zamenjave, pri čemer je pogosta pojavnost praktično zanemarljiva. To pomeni, da je to področje relativno dobro urejeno in ne predstavlja enega ključnih bioloških tveganj.

Posebej smo analizirali odzivanje zaposlenih v situacijah, ko pri strankah zaznajo znake morebitnih okužb.

d) Pri strankah opazim znake okužb (glivice, uši) in storitev izvedem brez dodatnih ukrepov.

Tabela 45: Izvajanja storitev brez dodatnih ukrepov ob znakih okužb pri strankah

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	54	91,5	91,5
2 - Redko	3	5,1	96,6
3 - Včasih	2	3,4	100,0
4 - Pogosto			
5 – Zelo pogosto			
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo zelo visoko raven varnostne in higienske zavesti. Kar 91,5 % respondentov navaja, da takšnih situacij ne dopuščajo, dodatnih 5,1 % pa, da se to dogaja redko. Le 3,4 % zaposlenih poroča o občasnem odstopanju, medtem ko pogosta ali zelo pogosta praksa ni zaznana. To pomeni, da frizerji večinoma ustrezno prepoznajo tveganje okužb in ravna preventivno, kar predstavlja zelo pozitiven vidik obvladovanja bioloških tveganj.

Sedaj sledi analiza načina odlaganja odpadkov kot pomemben element splošne higiene delovnega okolja.

e) Odpadke odlagam v odprte koše ali brez pokrova.

Tabela 46: Pogostost odlaganje odpadkov v odprte koše ali brez pokrova

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	45	76,3	76,3
2 - Redko	5	8,5	84,7
3 - Včasih	1	1,7	86,4
4 - Pogosto	6	10,2	96,6
5 – Zelo pogosto	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo dobro, vendar ne popolnoma dosledno prakso ravnanja z odpadki. 84,7 % respondentov navaja, da do takšnega ravnanja ne prihaja ali se pojavlja redko, kar kaže na ustrezno organizacijo higiene v večini delovnih okolij. Kljub temu pa 15,3 % zaposlenih poroča o vsaj občasnem nepravilnem odlaganju odpadkov, pri čemer

13,6 % to počne pogosto ali zelo pogosto. To predstavlja potencialno tveganje za širjenje kontaminacije in slabšo higieno delovnega okolja ter kaže na potrebo po izboljšanju organizacije in nadzora.

Na koncu smo se osredotočili še na doslednost izvajanja higiene rok, ki predstavlja temeljni in najpomembnejši preventivni ukrep.

f) Umivanje/razkuževanje rok pred/po stranki izvajam dosledno.

Tabela 47: Doslednost umivanja/razkuževanja rok pred/po stranki

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	3	5,1	5,1
2 - Redko	4	6,8	11,9
3 - Včasih	3	5,1	16,9
4 - Pogosto	14	23,7	40,7
5 – Zelo pogosto	35	59,3	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo zelo visoko raven higienskih praks. Kar 83,0 % respondentov poroča, da roke razkužujejo pogosto ali zelo pogosto, pri čemer je delež tistih, ki to počnejo zelo pogosto (59,3 %), posebej visok. Le 16,9 % zaposlenih navaja, da se to dogaja redko ali občasno, kar pomeni, da večina zaposlenih dosledno upošteva osnovne higienske standarde. To predstavlja enega ključnih pozitivnih vidikov obvladovanja bioloških tveganj, saj je higiena rok temeljni preventivni ukrep za preprečevanje prenosa okužb.

Splošna interpretacija podatkov prisotnosti bioloških tveganj

Rezultati kažejo, da so biološka tveganja v frizerski dejavnosti na splošno dobro obvladana, zlasti na področju higiene rok, ravnanja z okužbami in uporabe tekstilnih pripomočkov. Največje pomanjkljivosti se pojavljajo pri doslednosti razkuževanja pripomočkov ter deloma pri ravnanju z odpadki, kjer se kažejo vedenjska odstopanja.

Ključna ugotovitev je, da sistemski pogoji za varno delo večinoma obstajajo, vendar doslednost izvajanja ni popolna. Biološka tveganja zato ne izhajajo iz pomanjkanja znanja ali opreme, temveč predvsem iz vsakodnevnih delovnih navad, organizacije dela in časovnih pritiskov.

ERGONOMSKA TVEGANJA

Ergonomska tveganja sodijo med najpomembnejše in hkrati najbolj podcenjene dejavnike obremenitev v frizerski dejavnosti. Gre za tveganja, ki izhajajo iz ponavljajočih se gibov, dolgotrajnih statičnih drž, neustreznih delovnih višin ter kumulativnih obremenitev mišično-skeletnega sistema. Posebnost teh tveganj je njihova postopnost – ne povzročajo nujno takojšnjih poškodb, temveč vodijo v kronične težave, ki se razvijajo skozi čas.

Analiza temelji na samooceni zaposlenih glede njihove izpostavljenosti v zadnjih štirih tednih, kar omogoča vpogled v dejansko delovno prakso. Ergonomska tveganja so v tem kontekstu še posebej pomembna, saj so neposredno povezana z organizacijo dela, opremo in načinom izvajanja storitev.

Za razliko od nekaterih drugih tveganj (npr. kemičnih ali bioloških), kjer lahko z enkratnimi ukrepi dosežemo izboljšave, ergonomija zahteva sistemski pristop. Vključuje prilagoditev delovnega okolja, organizacijo dela ter spremembe vedenjskih vzorcev zaposlenih. Razumevanje intenzivnosti in razširjenosti teh obremenitev je zato ključno za oblikovanje učinkovitih preventivnih ukrepov.

Respondenti so podali mnenje glede na navedene trditve, ki se nanašajo na njihovo izpostavljenost ergonomskim tveganjem pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so izbrali oceno od 1 do 5, ki je najbolje opisala njihovo izkušnjo.

Analizo začnemo z osnovno statično obremenitvijo – dolgotrajnim stanjem brez možnosti razbremenitve, ki predstavlja temeljni ergonomski pritisk v frizerskem delu.

a) Delam stoje več kot 2 uri skupaj brez možnosti razbremenitve.

Tabela 48: Delo stoje več kot 2 uri skupaj brez možnosti razbremenitve

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	4	6,8	6,8
2 - Redko	11	18,6	25,4
3 - Včasih	7	11,9	37,3
4 - Pogosto	19	32,2	69,5
5 – Zelo pogosto	18	30,5	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati jasno kažejo, da je dolgotrajno stanje ena ključnih obremenitev v frizerski dejavnosti. Kar 62,7 % respondentov poroča, da to počnejo pogosto ali zelo pogosto, dodatnih 11,9 % pa občasno. Le četrtnina zaposlenih (25,4 %) navaja redko ali nikoli. To pomeni, da gre za sistemsko prisotno obremenitev, ki predstavlja pomembno

tveganje za razvoj mišično-skeletnih težav, predvsem v spodnjem delu hrbta, nogah in stopalih.

V nadaljevanju se osredotočamo na obremenitev zgornjega dela telesa, predvsem ramenskega obroča, ki nastaja pri delu z rokami nad višino ramen.

b) Pri striženju/feniranju so moje roke nad nivojem ramen.

Tabela 49: Nivo rok nad nivojem ramen pri striženju/feniranju

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	3	5,1	5,1
2 - Redko	17	28,8	33,9
3 - Včasih	14	23,7	57,6
4 - Pogosto	10	16,9	74,6
5 – Zelo pogosto	15	25,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da je delo z dvignjenimi rokami zelo pogosta praksa. 42,3 % zaposlenih poroča o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti, dodatnih 23,7 % pa o občasni. To pomeni, da več kot dve tretjini zaposlenih redno obremenjuje ramenski obroč. Takšna drža predstavlja pomembno tveganje za kronične težave v ramenih, vratu in zgornjem delu hrbta.

Sledi analiza prisilnih drž trup, ki so posledica neustreznih delovnih višin in prostorskih omejitev pri pranju las.

c) Pri pranju las se sklanjam ali zasukam trup zaradi neustreznih višin.

Tabela 50: Sklanjanje ali zasuk trup pri pranju las zaradi neustreznih višin

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	8	13,6	13,6
2 - Redko	14	23,7	37,3
3 - Včasih	13	22,0	59,3
4 - Pogosto	8	13,6	72,9
5 – Zelo pogosto	16	27,1	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo razmeroma visoko prisotnost neustreznih drž. 40,7 % zaposlenih poroča o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti, dodatnih 22,0 % pa občasno. To pomeni, da več kot polovica zaposlenih redno dela v prisilnih položajih. Glavni razlog je neprilagojena višina opreme, kar vodi v povečano obremenitev hrbtenice in tveganje za dolgotrajne težave.

Posebej obravnavamo fine motorične obremenitve, kot so ponavljajoči gibi in močan stisk, ki neposredno vplivajo na zapestja in dlani. O tem je več v Tabeli 51.

d) Obremenjujem zapestja (odkloni/upogibi) ali izvajam močan stisk (škarje, fen).

Tabela 51: Obremenjenost zapestij ali izvajanje močnega stiska

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	4	6,8	6,8
2 - Redko	3	5,1	11,9
3 - Včasih	11	18,6	30,5
4 - Pogosto	18	30,5	61,0
5 – Zelo pogosto	23	39,0	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo eno najbolj izrazitih ergonomskih tveganj. Kar 69,5 % zaposlenih poroča o pogosti ali zelo pogosti obremenitvi zapestij, dodatnih 18,6 % pa občasno. Le 11,9 % zaposlenih teh obremenitev skoraj ne zaznava. To pomeni, da gre za stalno in intenzivno obremenitev, ki predstavlja visoko tveganje za razvoj poklicnih bolezni (npr. sindrom karpalnega kanala).

V naslednjem sklopu analiziramo stopnjo ponavljajočih gibov in odsotnost rotacije nalog, kar predstavlja ključen kumulativni dejavnik tveganja.

e) Večino dneva izvajam ponavljajoče gibe brez zadostne rotacije nalog.

Tabela 52: Izvajanje ponavljajočih gibov brez zadostne rotacije nalog večino dneva

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	3	5,1	5,1
2 - Redko	6	10,2	15,3
3 - Včasih	11	18,6	33,9
4 - Pogosto	24	40,7	74,6
5 – Zelo pogosto	15	25,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da je repetitivnost dela izrazito prisotna. Kar 66,1 % zaposlenih poroča o pogosti ali zelo pogosti izpostavljenosti, dodatnih 18,6 % pa občasno. To pomeni, da več kot 80 % zaposlenih redno izvaja ponavljajoče gibe brez ustrezne razbremenitve. Takšna obremenitev pomembno prispeva k razvoju kroničnih mišično-skeletnih težav.

Nadalje ocenjujemo, v kolikšni meri je delovno okolje prilagojeno zaposlenim, predvsem z vidika nastavljenosti delovnih višin.

f) Delovna višina (stol/umivalnik/površine) je neprilagojena in je ne morem dobro nastaviti.

Tabela 53: Neprilagojenost delovne višine in njena nenastavljenost

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	15	25,4	25,4
2 - Redko	24	40,7	66,1
3 - Včasih	8	13,6	79,7
4 - Pogosto	9	15,3	94,9
5 – Zelo pogosto	3	5,1	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo razmeroma ugodno stanje, vendar z določenimi pomanjkljivostmi. 66,1 % zaposlenih poroča, da se ta problem pojavlja redko ali nikoli, kar pomeni, da je osnovna prilagoditev delovnega mesta večinoma zagotovljena. Kljub temu pa 33,9 % zaposlenih navaja vsaj občasne težave, kar kaže na potrebo po dodatni prilagodljivosti opreme.

Sledi analiza fizično zahtevnejših opravil, kot je prenašanje težjih predmetov, ki lahko dodatno obremenjujejo mišično-skeletni sistem.

g) Prenašam težje predmete (zaloge, aparate) brez pomoči ali pripomočkov.

Tabela 54: Prenašanje težkih predmetov brez pomoči ali pripomočkov

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	29	49,2	49,2
2 - Redko	16	27,1	76,3
3 - Včasih	11	18,6	94,9
4 - Pogosto	2	3,4	98,3
5 – Zelo pogosto	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v tabeli 54 kažejo nizko prisotnost tega tveganja. Kar 76,3 % zaposlenih poroča, da se to dogaja nikoli ali redko, dodatnih 18,6 % pa občasno. Le 5,1 % zaposlenih to počne pogosto ali zelo pogosto. To pomeni, da ročno prenašanje težkih bremen ni eno ključnih ergonomskih tveganj v tej dejavnosti.

Na koncu analiziramo še neposredne posledice obremenitev, izražene kot bolečine in otrdelost v različnih delih telesa.

h) Po delu pogosto čutim bolečine/otrdelost v vratu, ramenih, križu ali zapestjih.

Tabela 55: Pogostost bolečin/otrdelosti v vratu, ramenih, križu ali zapestjih

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	2	3,4	3,4
2 - Redko	14	23,7	27,1
3 - Včasih	15	25,4	52,5
4 - Pogosto	13	22,0	74,6
5 – Zelo pogosto	15	25,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati jasno potrjujejo posledice ergonomskih obremenitev. Kar 47,4 % zaposlenih poroča o pogostih ali zelo pogostih bolečinah, dodatnih 25,4 % pa občasno. To pomeni, da več kot 70 % zaposlenih zaznava fizične posledice dela. Nizek delež zaposlenih brez težav (27,1 %) dodatno potrjuje, da gre za resen in razširjen problem.

Splošna interpretacija podatkov prisotnosti ergonomskih tveganj

Rezultati jasno kažejo, da ergonomska tveganja predstavljajo osrednji in najizrazitejši problem v frizerski dejavnosti. Ključne obremenitve vključujejo dolgotrajno stanje, delo z dvignjenimi rokami, prisilne drže, ponavljajoče gibe ter visoko obremenitev zapestij.

Čeprav so nekateri tehnični pogoji (npr. delovna višina) relativno dobro urejeni, večina tveganj izhaja iz same narave dela in organizacije delovnega procesa. Posebej pomembno je, da rezultati jasno kažejo že prisotne zdravstvene posledice, kar pomeni, da tveganja niso le potencialna, temveč dejanska.

Za učinkovito zmanjšanje tveganj je nujen celosten pristop, ki vključuje prilagoditev delovnih mest, uvedbo mikro odmorov, rotacijo nalog ter uporabo ergonomskih pripomočkov, hkrati pa tudi večji poudarek na ozaveščanju in preventivi.

ORGANIZACIJSKA TVEGANJA

Organizacijska tveganja predstavljajo pomembno, vendar pogosto manj vidno dimenzijo varnosti in zdravja pri delu. Za razliko od fizičnih ali kemičnih dejavnikov izhajajo iz načina organizacije delovnega procesa, razporeditve časa, dostopnosti virov ter vodenja in izvajanja delovnih praks. V frizerski dejavnosti, kjer je delo izrazito storitveno, časovno pogojeno in odvisno od neposrednega stika s strankami, imajo organizacijski dejavniki ključno vlogo pri oblikovanju dejanskih delovnih pogojev.

Ta sklop analizira, v kolikšni meri organizacija dela omogoča varno, stabilno in vzdržno izvajanje nalog. Poseben poudarek je na odmorih, delovni obremenitvi, jasnosti postopkov ter usposobljenosti zaposlenih. Gre za dejavnike, ki neposredno vplivajo na utrujenost, koncentracijo, doslednost pri izvajanju varnostnih ukrepov ter dolgoročno zdravje zaposlenih. Pomembno je poudariti, da organizacijska tveganja praviloma niso posledica odsotnosti sistemov, temveč njihove neenakomerne ali nedosledne implementacije v praksi. Prav zato njihova analiza omogoča vpogled v razliko med formalno urejenostjo in dejanskim delovnim okoljem.

Respondenti so podali mnenje glede na navedene trditve, ki se nanašajo na njihovo izpostavljenost organizacijskim tveganjem pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so izbrali oceno od 1 do 5, ki je najbolje opisala njihovo izkušnjo.

Analizo začnemo z enim ključnih kazalnikov organizacije dela – razpoložljivostjo in dejansko uporabo odmorov, ki so temeljni mehanizem za fizično in mentalno razbremenitev.

a) Odmori (počitek/malica) se izpuščajo ali so prekratki.

Tabela 56: Izpuščanje odmorov ali njihova prekratnost

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	14	23,7	23,7
2 - Redko	14	23,7	47,5
3 - Včasih	19	32,2	79,7
4 - Pogosto	7	11,9	91,5
5 – Zelo pogosto	5	8,5	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati raziskave kažejo, da problem odmorov ni izrazito kritičen, vendar je sistemsko prisoten. Skoraj polovica zaposlenih (47,5 %) poroča, da do tega prihaja nikoli ali redko, kar pomeni, da osnovni pogoji za počitek obstajajo. Vendar pa 52,5 % zaposlenih navaja vsaj občasno izpuščanje ali krajšanje odmorov, pri čemer 20,4 % to doživlja pogosto ali zelo pogosto. To kaže, da so odmori v praksi pogosto odvisni od delovne obremenitve, števila strank in organizacije dela. Takšna situacija lahko vodi v utrujenost, zmanjšano koncentracijo ter posredno povečuje tveganje za napake in poškodbe.

V nadaljevanju obravnavamo časovno dimenzijo dela, predvsem prisotnost nadur in povečane tedenske obremenitve.

b) Delovni dan vključuje nadure ali previsoko tedensko obremenitev.

Tabela 57: Vključenost nadur ali previsoka tedenska obremenitev v delovnem dnevu

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	14	23,7	23,7
2 - Redko	23	39,0	62,7
3 - Včasih	13	22,0	84,7
4 - Pogosto	5	8,5	93,2
5 – Zelo pogosto	4	6,8	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo relativno zmerno obremenjenost zaposlenih. Večina (62,7 %) poroča, da nadure in prekomerna obremenitev niso pogoste, kar pomeni, da je osnovna organizacija delovnega časa večinoma ustrezna. Kljub temu pa 37,3 % zaposlenih

navaja vsaj občasno prisotnost nadur, pri čemer 15,3 % to doživlja pogosto ali zelo pogosto. To pomeni, da v določenih obdobjih ali okoljih prihaja do povečane delovne obremenitve, ki lahko vpliva na utrujenost, kakovost dela in dolgoročno zdravje zaposlenih.

Sledi analiza organizacijske urejenosti na področju higiene, kjer ocenjujemo jasnost in doslednost izvajanja postopkov čiščenja in razkuževanja.

c) Postopki čiščenja/razkuževanja niso jasni ali se jih ne držimo dosledno.

Tabela 58: Jasnost in doslednost upoštevanja čiščenja/razkuževanja

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	29	49,2	49,2
2 - Redko	19	32,2	81,4
3 - Včasih	6	10,2	91,5
4 - Pogosto	3	5,1	96,6
5 – Zelo pogosto	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Tabela 58 kaže rezultate o postopkih čiščenja/razkuževanja. Rezultati kažejo zelo dobro stanje na področju organizacije higienskih postopkov. Kar 81,4 % zaposlenih poroča, da so postopki jasni in se jih držijo (nikoli ali redko nejasni ali nedosledni), kar kaže na visoko raven standardizacije in nadzora. Le 18,6 % zaposlenih navaja vsaj občasne težave, pri čemer je delež pogostih odstopanj zelo nizek (8,5 %). To pomeni, da organizacijski vidik higiene ne predstavlja večjega systemskega problema, čeprav popolna doslednost še ni dosežena.

V sledečem vsebinskem skopu se osredotočamo na pogostost izvajanja usposabljanj za varno delo, kar predstavlja osnovo za pravilno ravnanje zaposlenih.

d) Usposabljanje za varno delo (kemikalije, higiena, ergonomija) je redko.

Tabela 59: Redkost usposabljanja za varno delo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	23	39,0	39,0
2 - Redko	18	30,5	69,5
3 - Včasih	9	15,3	84,7
4 - Pogosto	5	8,5	93,2

5 – Zelo pogosto	4	6,8	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo razmeroma dobro dostopnost usposabljanja. 69,5 % zaposlenih poroča, da je usposabljanje redko ali nikoli pomanjkljivo, kar pomeni, da je večina zaposlenih vključena v ustrezne oblike izobraževanja. Kljub temu pa 30,5 % zaposlenih navaja vsaj občasno pomanjkanje usposabljanja, pri čemer 15,3 % to doživlja pogosto ali zelo pogosto. To kaže na neenakomerno dostopnost ali izvajanje usposabljanj med delovnimi okolji.

Nadalje analiziramo še kakovost in ustreznost usposabljanj ter njihovo prilagojenost dejanskim potrebam dela.

e) Usposabljanje za varno delo (kemikalije, higiena, ergonomija) je neustrezno.

Tabela 60: Neustreznost usposabljanja za varno delo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	33	55,9	55,9
2 - Redko	11	18,6	74,6
3 - Včasih	8	13,6	88,1
4 - Pogosto	6	10,2	98,3
5 – Zelo pogosto	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da večina zaposlenih ocenjuje usposabljanje kot ustrezno. Kar 74,6 % respondentov navaja, da usposabljanje ni neustrezno (nikoli ali redko), kar pomeni, da vsebina in kakovost usposabljanj večinoma zadostujeta. Kljub temu pa 25,4 % zaposlenih poroča o vsaj občasni neustreznosti, pri čemer 11,9 % to zaznava pogosto ali zelo pogosto. To kaže, da v določenih primerih usposabljanje ne pokriva vseh potreb ali ni dovolj praktično usmerjeno.

Zaključujemo z dodatno validacijo ugotovitev o usposabljanju, ki omogoča celovitejši vpogled v stabilnost in enotnost sistema izobraževanja.

f) Usposabljanje za varno delo (kemikalije, higiena, ergonomija) je neustrezno.

Tabela 61: Neustreznost usposabljanje za varno delo

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	37	62,7	62,7
2 - Redko	9	15,3	78,0
3 - Včasih	10	16,9	94,9
4 - Pogosto	2	3,4	98,3
5 – Zelo pogosto	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati dodatno potrjujejo relativno dobro stanje na področju usposabljanja. 78,0 % zaposlenih poroča, da usposabljanje ni neustrezno (nikoli ali redko), kar kaže na stabilen sistem izobraževanja. Vendar pa 22,0 % zaposlenih navaja vsaj občasne pomanjkljivosti, kar pomeni, da obstajajo razlike v kakovosti ali dostopnosti usposabljanja med posameznimi delovnimi okolji.

Splošna interpretacija prisotnosti organizacijskih tveganj

Rezultati kažejo, da organizacijska tveganja v frizerski dejavnosti niso izrazito kritična, vendar so pomembna in sistemsko prisotna. Največji izziv predstavljajo odmori in delovna obremenitev, kjer se kaže vpliv delovnega tempa in organizacije dela. Na drugi strani so postopki čiščenja in razkuževanja relativno dobro urejeni, kar kaže na visoko stopnjo standardizacije.

Na področju usposabljanja rezultati kažejo razmeroma dobro stanje, vendar z določenimi pomanjkljivostmi, ki se kažejo predvsem v neenakomerni kakovosti in dostopnosti. Ključna ugotovitev je, da organizacijska tveganja niso posledica pomanjkanja sistemov, temveč predvsem njihove nedosledne implementacije in prilagajanja dejanskemu delovnemu procesu.

PSIHOSOCIALNA TVEGANJA

Psihosocialna tveganja predstavljajo pomemben, a pogosto manj oprijemljiv vidik delovnega okolja. Nanašajo se na organizacijo dela, medosebne odnose, delovne zahteve ter ravnovesje med delom in zasebnim življenjem. V frizerski dejavnosti, ki temelji na neposrednem stiku s strankami, časovni usklajenosti in visoki storitveni kakovosti, so ta tveganja še posebej izrazita.

Za razliko od fizičnih ali kemičnih tveganj psihosocialni dejavniki pogosto delujejo posredno – vplivajo na stres, utrujenost, motivacijo in splošno psihično dobrobit zaposlenih. Njihova posebnost je tudi, da lahko pomembno vplivajo na pojav drugih

tveganj, saj zmanjšana koncentracija in povečana obremenjenost povečujeta verjetnost napak in poškodb.

Analiza temelji na zaznavi zaposlenih v zadnjem mesecu, kar omogoča vpogled v aktualno delovno dinamiko. Poseben poudarek je na časovnem pritisku, odnosih s strankami, organizacijski podpori ter sposobnosti regeneracije po delu.

V nadaljevanju so navedene trditve, ki se nanašajo na uporabo osebne varovalne opreme pri delu v zadnjih 4 tednih. Za vsako trditev so respondenti izbrali oceno od 1 do 5, ki je najbolje opisala njihovo izkušnjo.

Najprej analiziramo enega ključnih psihosocialnih dejavnikov – časovni pritisk, ki izhaja iz organizacije naročanja in tempa dela.

a) Delam pod časovnim pritiskom (pretesno naročanje, zamude).

Tabela 62: Delo pod časovnim pritiskom

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	8	13,6	13,6
2 - Redko	16	27,1	40,7
3 - Včasih	24	40,7	81,4
4 - Pogosto	7	11,9	93,2
5 – Zelo pogosto	4	6,8	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da časovni pritisk ni izjemen pojav, temveč redna sestavina dela. Le 40,7 % zaposlenih poroča, da ga doživlja nikoli ali redko, medtem ko 40,7 % navaja občasno izpostavljenost. Dodatnih 18,7 % zaposlenih časovni pritisk doživlja pogosto ali zelo pogosto.

To pomeni, da več kot polovica zaposlenih vsaj občasno dela v pogojih časovne omejenosti, kar lahko vodi v hitenje, zmanjšano natančnost ter opuščanje varnostnih ali kakovostnih standardov.

Sledi analiza socialnih zahtev dela, predvsem soočanja z zahtevnimi ali nespoštljivimi strankami.

b) Srečujem se z zahtevnimi/nespoštljivimi strankami brez jasne podpore.

Tabela 63: Srečevanje z zahtevnimi/nespoštljivimi strankami brez jasne podpore

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	7	11,9	11,9
2 - Redko	20	33,9	45,8
3 - Včasih	24	40,7	86,4
4 - Pogosto	8	13,6	100,0
5 – Zelo pogosto			
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da je delo s strankami psihosocialno zahtevno. 45,8 % zaposlenih takšne situacije zaznava redko ali nikoli, vendar 40,7 % poroča o občasni izpostavljenosti, 13,6 % pa o pogosti.

To pomeni, da več kot polovica zaposlenih vsaj občasno deluje v zahtevnih interakcijah brez jasne podpore, kar lahko povečuje stres, čustveno izčrpanost in občutek nezadostne zaščite.

V nadaljevanju analiziramo pritisk kakovosti v omejenem času.

c) Doživljam stres zaradi nerealnih pričakovanj (kakovost v prekratnem času).

Tabela 64: Doživljanje stresa zaradi nerealnih pričakovanj

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	12	20,3	20,3
2 - Redko	21	35,6	55,9
3 - Včasih	19	32,2	88,1
4 - Pogosto	7	11,9	100,0
5 – Zelo pogosto			
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v tabeli 64 kažejo razmeroma zmerno, vendar jasno prisotno izpostavljenost stresu zaradi nerealnih pričakovanj pri delu. Večina zaposlenih (55,9 %) poroča, da takšnega stresa ne doživlja ali se pojavlja redko, kar kaže, da osnovni delovni pogoji v večini primerov omogočajo realno usklajevanje zahtev in časa.

Kljub temu pa je pomemben delež zaposlenih (32,2 %) izpostavljen temu stresu občasno, dodatnih 11,9 % pa pogosto. To pomeni, da skoraj polovica zaposlenih vsaj v določenih situacijah doživlja pritisk zaradi neskladja med pričakovano kakovostjo storitve in razpoložljivim časom ali pogoji dela.

Takšna porazdelitev kaže, da problem ni konstanten, temveč situacijski – pojavlja se predvsem v obdobjih večje delovne obremenitve, časovnih omejitev ali zahtevnejših strank. Kljub temu ima lahko pomembne posledice, saj vodi v povečano psihično obremenitev, zmanjšano zadovoljstvo pri delu ter potencialno vpliva na kakovost izvedbe storitev.

Ta del se osredotoča na stopnjo avtonomije zaposlenih pri organizaciji dela.

d) Imam malo vpliva na razpored, tempo ali trajanje storitev.

Tabela 65: Vpliv na razpored, tempo ali trajanje storitev

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	22	37,3	37,3
2 - Redko	19	32,2	69,5
3 - Včasih	12	20,3	89,8
4 - Pogosto	5	8,5	98,3
5 – Zelo pogosto	1	1,7	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo relativno dobro stopnjo nadzora. 69,5 % zaposlenih poroča, da imajo vpliv na razpored in tempo (nikoli ali redko brez vpliva). Kljub temu 30,5 % zaposlenih navaja vsaj občasno pomanjkanje nadzora, kar pomeni, da pri delu niso vedno v položaju odločanja. Takšna situacija lahko zmanjšuje občutek kontrole in povečuje stres, zlasti v kombinaciji s časovnim pritiskom.

Sledi analiza regeneracije in sposobnosti psihičnega odklopa po delu.

e) Po delu se težko odklopim; napetost ali utrujenost pogosto vztraja.

Tabela 66: Težkost odklopa po delu zaradi napetosti ali utrujenosti

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	7	11,9	11,9
2 - Redko	24	40,7	52,5
3 - Včasih	16	27,1	79,7
4 - Pogosto	10	16,9	96,6
5 – Zelo pogosto	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo, da ima pomemben delež zaposlenih težave z regeneracijo. 52,5 % poroča, da se to dogaja redko ali nikoli, vendar 27,1 % občasno, 20,3 % pa pogosto ali zelo pogosto. To pomeni, da skoraj polovica zaposlenih vsaj občasno ne uspe učinkovito "izklopiti" po delu, kar lahko vodi v kronično utrujenost in dolgotrajno psihično obremenitev.

Na koncu analiziramo kakovost medosebnih odnosov in komunikacije v delovnem okolju.

f) V delovnem okolju se pojavljajo konflikti ali slaba komunikacija.

Tabela 67: Pogostost konfliktov ali slabe komunikacije v delovnem okolju

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	21	35,6	35,6
2 - Redko	33	55,9	91,5
3 - Včasih	4	6,8	98,3
4 - Pogosto	1	1,7	100,0
5 – Zelo pogosto			
Skupaj	59	100,0	

Rezultati v Tabeli 67 kažejo zelo ugodno stanje. Kar 91,5 % zaposlenih poroča, da se konflikti pojavljajo redko ali nikoli, le 8,5 % pa zaznava občasne ali pogoste težave. To pomeni, da medosebni odnosi praviloma ne predstavljajo pomembnega tveganja in so lahko celo zaščitni dejavnik pred drugimi oblikami stresa.

Splošna interpretacija prisotnosti psihosocialnih tveganj

Analiza kaže, da psihosocialna tveganja v frizerski dejavnosti niso ekstremna, vendar so stalno prisotna in tesno povezana z naravo dela. Ključni dejavniki vključujejo časovni pritisk, delo s strankami ter omejitve pri organizaciji dela.

Najbolj izrazit vzorec je občasna, vendar široko razširjena izpostavljenost stresorjem. Večina zaposlenih ne poroča o stalnih težavah, vendar velik delež navaja občasno izpostavljenost več različnim dejavnikom hkrati. Prav ta kombinacija predstavlja največje tveganje, saj se posamezni stresorji seštevajo.

Pomembna ugotovitev je tudi, da psihosocialna tveganja pogosto ne izhajajo iz konfliktov ali slabih odnosov (ti so relativno dobro urejeni), temveč predvsem iz organizacije dela – tempa, zahtev in pričakovanj. To pomeni, da je problem bolj sistemski kot interpersonalni.

Posebej izstopa področje regeneracije, kjer skoraj polovica zaposlenih poroča o težavah z odklopom. To kaže, da se obremenitve ne zaključijo z delovnim časom, temveč se prenašajo tudi v prosti čas, kar dolgoročno povečuje tveganje za izgorelost.

UPORABA OSEBNE VAROVALNE OPREME

Uporaba osebne varovalne opreme (OVO) predstavlja enega ključnih zaščitnih mehanizmov pri obvladovanju tveganj v delovnem okolju. V frizerski dejavnosti, kjer so zaposleni redno izpostavljeni kemikalijam, vlagi, toploti in mehanskim vplivom, ima dosledna uporaba OVO neposreden vpliv na preprečevanje poškodb in dolgoročnih zdravstvenih težav.

Posebnost tega področja je, da tveganje praviloma ne izhaja iz pomanjkanja opreme, temveč iz njene nedosledne uporabe. Odločitve o uporabi zaščite so pogosto odvisne od rutine, časovnega pritiska, udobja ali subjektivne ocene tveganja. Prav zato analiza uporabe OVO omogoča vpogled v vedenjske vzorce zaposlenih ter razkorak med formalnimi pravili in dejansko prakso.

V nadaljevanju so predstavljeni rezultati, ki prikazujejo, v kolikšni meri zaposleni uporabljajo različne oblike zaščite ter kje se pojavljajo ključne vrzeli.

Analizo začnemo z osnovnim zaščitnim ukrepom pri delu s kemikalijami – uporabo zaščitnih rokavic, ki predstavljajo prvo linijo obrambe pred stikom kože s škodljivimi snovmi.

a) Pri delu s kemikalijami ne uporabljam zaščitnih rokavic.

Tabela 68: Uporaba zaščitnih rokavic s kemikalijami

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	35	59,3	59,3
2 - Redko	11	18,6	78,0
3 - Včasih	3	5,1	83,1
4 - Pogosto	3	5,1	88,1
5 – Zelo pogosto	7	11,9	100,0
Skupaj	59	100,0	

Na prvi pogled rezultati v Tabeli 68 delujejo spodbudno, saj skoraj 78 % zaposlenih navaja, da rokavice ne izpuščajo ali jih izpuščajo le redko. Vendar pa bolj natančen pogled pokaže pomemben problem: skoraj 22 % zaposlenih rokavic ne uporablja vsaj občasno, pri čemer jih 11,9 % to počne zelo pogosto. To pomeni, da obstaja skupina zaposlenih, ki je redno izpostavljena kemikalijam brez osnovne zaščite. V praksi to kaže na tipično "podcenjevanje tveganja", kjer se zaradi rutine ali občutka nadzora zaščita opušča.

V nadaljevanju preverjamo, ali morebitna neuporaba rokavic izhaja iz težav z njihovo kakovostjo, ustreznostjo ali razpoložljivostjo.

b) Rokavice so pogosto neustrezne (velikost, pretrgane), zato jih ne nosim dosledno ali jih ne menjam pravočasno.

Tabela 69: Pogostost uporabe neustreznih rokavic, njihova dosledna uporaba oz. pravočasna menjava

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	43	72,9	72,9
2 - Redko	11	18,6	91,5
3 - Včasih	4	6,8	98,3
4 - Pogosto	1	1,7	100,0
5 – Zelo pogosto			
Skupaj	59	100,0	

Tukaj je slika precej bolj pozitivna. Večina zaposlenih (več kot 90 %) ne zaznava težav z neustreznimi rokavicami ali jih zaznava le redko. To pomeni, da problem ni toliko v opremljenosti, ampak v njeni uporabi (kar potrjuje tudi prejšnja tabela). Kjer pa se težave

pojavljajo, gre verjetno za manjše organizacijske pomanjkljivosti (zaloga, velikosti), ne pa za sistemski problem.

Sledi analiza uporabe zaščite dihal, ki je ključna pri delu z aerosoli, hlapci in drugimi snovmi, ki vplivajo na kakovost zraka v delovnem prostoru.

c) Pri uporabi aerosolov ali ob izrazitih hlapih ne uporabljam zaščite dihal.

Tabela 70: Pogostost ne-uporabe zaščite dihal pri uporabi aerosolov ali ob izrazitih hlapih

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	25	42,4	42,4
2 - Redko	11	18,6	61,0
3 - Včasih	5	8,5	69,5
4 - Pogosto	7	11,9	81,4
5 – Zelo pogosto	11	18,6	100,0
Skupaj	59	100,0	

Tukaj se pokaže ena bolj problematičnih točk. Čeprav dobra polovica (61 %) zaposlenih zaščito uporablja dosledno ali skoraj dosledno, je delež tistih, ki zaščite ne uporabljajo vsaj občasno, precej visok (39 %). Še bolj zaskrbljujoče je, da skoraj 30 % zaposlenih zaščite ne uporablja pogosto ali zelo pogosto. To kaže na resno podcenjevanje tveganj vdihavanja hlapov, ki so v frizerski dejavnosti stalno prisotni (barve, spreji, laki).

V tem delu se osredotočamo na zaščito oči in obraza, zlasti v situacijah, kjer obstaja tveganje škropljenja kemikalij.

d) Pri mešanju/nanašanju obstaja možnost škropljenja, a ne uporabljam zaščite za oči/obraza.

Tabela 71: Pogost neuporabe zaščite za oči/obraza pri mešanju/nanašanju, kjer obstaja možnost škropljenja

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	35	59,3	59,3
2 - Redko	8	13,6	72,9
3 - Včasih	5	8,5	81,4
4 - Pogosto	4	6,8	88,1
5 – Zelo pogosto	7	11,9	100,0
Skupaj	59	100,0	

Podobno kot pri rokavicah je tudi tukaj večina zaposlenih relativno dosledna (72,9 % nikoli ali redko). Vendar pa skoraj 27 % zaposlenih zaščite ne uporablja vsaj občasno, kar ni zanemarljivo. Posebej izstopa skupina (11,9 %), ki zaščite ne uporablja zelo pogosto. Glede na to, da lahko že en sam incident povzroči poškodbo oči, to predstavlja pomembno varnostno vrzel.

Nadalje analiziramo uporabo zaščitne delovne obleke oziroma predpasnikov, ki zmanjšujejo stik kože z nevarnimi snovmi.

e) Ne uporabljam zaščitne delovne obleke/predpasnika ali je pogosto prepojena z raznimi sredstvi.

Tabela 72: Pogosto ne-uporabe zaščitne delovne obleke/predpasnika ali je ta prepojena z raznimi sredstvi

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	29	49,2	49,2
2 - Redko	18	30,5	79,7
3 - Včasih	5	8,5	88,1
4 - Pogosto	4	6,8	94,9
5 – Zelo pogosto	3	5,1	100,0
Skupaj	59	100,0	

Rezultati kažejo relativno dobro stanje, saj približno 80 % zaposlenih zaščitno obleko uporablja dosledno. Kljub temu pa 20 % zaposlenih navaja vsaj občasno neuporabo

ali neustrezno stanje zaščitne obleke. To kaže na določeno toleranco do “manjših” odstopanj, ki pa lahko dolgoročno vplivajo na izpostavljenost kože kemikalijam.

Zaključujemo z analizo uporabe ustrezne delovne obutve, ki je pomembna predvsem z vidika preprečevanja zdrsov in mehanskih poškodb.

f) Obutev ni protizdrsna ali ni zaprta (povečano tveganje zdrsa/poškodb stopal).

Tabela 73: Neuporaba protizdrsne ali zaprte obutve

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni delež
1 - Nikoli	38	64,4	64,4
2 - Redko	12	20,3	84,7
3 - Včasih	4	6,8	91,5
4 - Pogosto	3	5,1	96,6
5 – Zelo pogosto	2	3,4	100,0
Skupaj	59	100,0	

Na tem področju je stanje najboljše. Večina zaposlenih (84,7 %) uporablja ustrezno obutev, kar pomeni, da je osnovna varnost pri hoji in delu dobro zagotovljena. Le manjši delež zaposlenih (15,3 %) navaja vsaj občasne pomanjkljivosti. To kaže, da je tveganje zdrsov zaradi obutve relativno dobro obvladano.

Splošna interpretacija uporabe osebne varovalne opreme

Celoten sklop rezultatov kaže relativno dobro osnovno stanje na področju zagotavljanja osebne varovalne opreme, vendar hkrati razkriva izrazit problem njene dosledne uporabe v praksi. Večina zaposlenih poroča, da je oprema (rokavice, obutev, delovna obleka) na voljo in večinoma ustrezna, kar pomeni, da sistemski pogoji za varno delo obstajajo. Kljub temu pa se pri več kazalnikih pojavlja pomemben delež zaposlenih, ki zaščitne opreme ne uporablja dosledno.

Najbolj problematično področje predstavlja zaščita dihal, kjer se kaže visoka stopnja podcenjevanja tveganja. Kljub stalni izpostavljenosti aerosolom in hlapom skoraj 40 % zaposlenih zaščite ne uporablja vsaj občasno, kar kaže na nizko zaznavo nevarnosti pri “nevidnih” tveganjih. Podoben vzorec se pojavlja tudi pri uporabi rokavic in zaščite oči, kjer oprema sicer obstaja, vendar se njena uporaba opušča predvsem zaradi rutine, časovnega pritiska ali občutka, da zaščita ni vedno nujna.

Na drugi strani so bolj “vidni” in neposredno zaznavni vidiki zaščite (npr. obutev, delovna obleka) bistveno bolj upoštevani. To potrjuje, da zaposleni lažje sprejemajo ukrepe, kjer je tveganje takoj očitno (npr. zdrs, umazanija), medtem ko se zaščita pri dolgoročnih ali manj vidnih tveganjih (kemikalije, hlapi) pogosteje zanemarija.

Ključna ugotovitev je, da problem uporabe osebne varovalne opreme ni primarno tehnične narave (pomanjkanje opreme), temveč vedenjske. Gre za razkorak med tem, kar zaposleni vedo in imajo na voljo, ter tem, kar dejansko izvajajo pri delu. Na to pomembno vplivajo delovne navade, tempo dela, organizacija in varnostna kultura.

Za izboljšanje stanja zato ni dovolj zgolj zagotavljanje opreme, temveč je ključno okrepiti ozaveščanje, nadzor in spodbujanje dosledne uporabe, zlasti pri tveganjih, ki niso takoj vidna, vendar imajo lahko dolgoročne zdravstvene posledice.

ZAKLJUČEK

Rezultati analize uporabe osebne varovalne opreme jasno kažejo, da je v frizerski dejavnosti osnovna raven varnosti sicer vzpostavljena, vendar ne deluje optimalno v praksi. Oprema je v veliki meri dostopna in praviloma tudi ustrezna, vendar njena uporaba ni dosledna, temveč pogosto odvisna od situacije, delovnega tempa in individualne presoje zaposlenih. Prav ta razkorak med razpoložljivostjo opreme in njenim dejanskim uporabljanjem predstavlja ključno varnostno vrzel.

Posebej izstopa problem zaščite dihal, kjer se kaže izrazito podcenjevanje tveganj, kljub temu da so zaposleni redno izpostavljeni hlapom in aerosolom. Podoben vzorec je opazen tudi pri zaščiti oči ter deloma pri uporabi rokavic, kjer se zaščita opušča predvsem zaradi rutine, občutka izkušenosti ali časovnega pritiska. Takšno vedenje kaže na postopno normalizacijo tveganja, kjer nevarnost postane del vsakdanjega dela in se ne zaznava več kot nekaj, kar zahteva dosledno preventivno ravnanje.

Po drugi strani rezultati potrjujejo, da problem ni sistemski v smislu pomanjkanja opreme ali neustreznih tehničnih rešitev. Večina zaposlenih ne zaznava težav z razpoložljivostjo ali kakovostjo zaščitne opreme, prav tako je uporaba zaščitne obleke in obutve razmeroma dobra. To pomeni, da so temelji za varno delo vzpostavljeni, vendar niso dovolj učinkovito preneseni v vsakodnevno prakso. Ključni izziv tako ni v uvedbi novih ukrepov, temveč v dosledni implementaciji obstoječih.

Za izboljšanje stanja je zato nujno, da uporaba osebne varovalne opreme postane integriran in samoumeven del delovnega procesa, ne pa dodatna odločitev zaposlenega. To zahteva jasno opredeljene in standardizirane postopke, kjer je uporaba zaščite določena kot obvezna v konkretnih situacijah, hkrati pa tudi prilagoditev organizacije dela, ki omogoča njihovo dejansko izvajanje brez časovnega pritiska. Pomembno vlogo ima tudi oblikovanje varnostne kulture, kjer se zaščitno vedenje razume kot del strokovnosti in profesionalnosti, ne pa kot ovira pri delu.

Dodatno je treba pozornost usmeriti v praktično usposabljanje, ki presega zgolj formalno seznanjanje in zaposlenim jasno pokaže konkretne posledice nedosledne uporabe zaščite. Pomembno je tudi, da je oprema ergonomsko ustrezna, udobna in enostavno dostopna, saj se s tem zmanjšajo razlogi za njeno opuščanje. Nenazadnje

pa je ključen tudi redni nadzor ter povratna informacija, ki omogoča prepoznavanje odstopanj in postopno izboljševanje prakse.

Sklepno lahko ugotovimo, da uporaba osebne varovalne opreme v frizerski dejavnosti ni problem pomanjkanja sredstev, temveč predvsem vprašanje vedenja, organizacije dela in zaznavanja tveganja. Čeprav trenutna raven omogoča relativno varno izvajanje dela, ostajajo pomembna dolgoročna tveganja zaradi ponavljajoče se izpostavljenosti brez ustrezne zaščite. Prav zato je nujno, da se uporaba zaščitne opreme utrdi kot avtomatičen in nepogrešljiv del delovnega procesa, saj le tako lahko učinkovito zmanjšamo vpliv tveganj na zdravje zaposlenih.